

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2012. gada 1. septembris – 7. septembris

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 34 (1260)

Lasiet tieklī!
www.brivalatvija.lv

Top Latvijas Likteņdārzs!

Latvijas Televīzijas un Kokneses fonda rīkotajā topošā Likteņdārza atbalsta akcijā "Top Latvijas Likteņdārzs!" saziēdoti 28 tūkstoši latu. Akcijā savu sniegumu ziedoja Liepājas teātra aktieri un mūziķi Valts Pūce, Raimonds Ozols, Aija Andrejeva, Andris Ērglis, Normunds Kalniņš, Reinis Lapa.

„Kokneses fonds pateicas visiem, kuŗi ar savu ziedojumu atbalstījuši Likteņdārza Skatu terases tapšanu. Ziedojumu vākšanas akcija norisinājās piektdien, 24. augustā, akcijas tiešraides laikā LTV1 ēterā un LTV.LV, kā arī sestdien, 25. augustā, kad LTV1 ēterā bija skatāms „Top Latvijas Likteņdārzs!” atkārtojums. Mēs izsakām pateicību māksliniekiem, kuŗi ziedoja savu talantu, bez maksas koncertējot akcijā, kā arī Latvijas Televīzijai par iniciatīvu un radošu spēju realizēt idejas,” uzsvē Kokneses fonda valdes loceklis Vilis Vītols.

Augusta vidū Likteņdārza sākusies Skatu terases izbūve. Skatu terase top pēc Latvijas jauno arhitektu, Rīgas Tehniskās universitātes Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultātes absolventu Lauras Lauderes un Didža Jaunzema ideju skices, kas 2009. gadā uzvarēja konkursā. Skatu terases būv-

niecību līdzfinancē Japānas fonds *Commemorative Organization for the Japan World Exposition (70)*. Skatu terases būvniecība tiks pabeigta jau 2012. gada rudenī.

No jauno arhitektu Lauras Lauderes un Didža Jaunzema iecerētās Skatu terases pavērsies

plašs skats uz Daugavu un Kokneses pilsdrupām. Arhitekta Laura Laudere: “Man ļoti patīk doma radīt ko skaistu, lai gan liela dārza daļa veltīta smagas un negatīvas pieredzes piemiņai. Tas, manuprāt, palīdz samierināties ar pagātņi un koncentrēties uz šodien un

nākotņi. Un tieši šī ideja spēcīgi caustrāvo japāņu arhitekta *Shunmyo Masuno* ieceri. Likteņdārza veidotāji izvēlējušies atvērt dārza veidošanas procesu un vēlmi iesaistīt sabiedrību dārza tapšanā, nevis, kā ierasts, „pasniegt visu uz palātes”. Iesaistīšanās tapšanas

procesā sniedz lielāku pieredzi un arī atbildības izjūtu.”

Lauras Lauderes un Didža Jaunzema kopdarbam ir viegla konstrukcija, tas maksimāli piekļaujas vietējam reljefam un cilvēku emocionāli atbrīvo, vislabāk iekļaujoties projekta autora *Shunmyo Masuno* filozofiskajā koncepcijā. “Skatu terase un paviljons novietoti piemiņas parka Mierinājuma zonā, kas ir pirmā Nākotnes daļas zona Likteņdārza parkā. Projektā akcentēta latvieša cieša saikne ar dabu, kas ir kā iekšējās enerģijas, spēka, miera un harmonijas avots. Daba ir izvirzīta par vietas prioritāti, jo tieši tā ir mierinājums. Skatu paviljons un terase veidoti, ievērojot novietnes īpatnības – reljefu, koku izvietojumu, svarīgākos skatu punktus. Skatu terasei un ēkai tiek veidoti dažādi „atklātības līmeņi”, kas dod iespēju gan to izmantot dažādos laika apstākļos, gan katram apmeklētājam izvēlēties sev tīkamāko atklātības vai noslēgtības līmeni. Galvenā projekta arhitektoniskā ideja ir ēkas apjoms, kas, sekojot cilvēku kustībai novietnē, no taciņas un soliņa pakāpeniski pārtop ēkā,” saka Skatu terases arhitekti.

Konkursā, kas beidzās 2009. gada nogalē, tika aicināti piedalīties RTU Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultātes un Latvijas Mākslas akadēmijas studenti. Darbu bija iespējams izstrādāt individuāli vai grupā. Kopumā konkursā tika iesniegti 24 darbi. Konkursa uzdevums bija izstrādāt metu Skatu terasei un paviljonam Daugavas krastā ar nosacījumu, ka tam jāiekļaujas apkārtējās vides un paredzamā parka izveides kontekstā. Konkursa žūrijas darbus vadīja tās priekšsēdis – Kokneses fonda padomes priekšsēdis Vilis Vītols. Žūrijā bija pārstāvēti Latvijas arhitektūras eksperti Andris Kronbergs un Raimonds Saulītis no SIA “Projektēšanas birojs ARHIS”, LMA asociētā profesore Barbara Ābele un RTU APF dekāns, asociētais profesors Uģis Brautškins u.c.

Valda Auziņa,
Kokneses fonda valdes priekšsēde

Priekšplānā no kreisās: Vilis Vītols, Japānas vēstnieks Latvijā Takashi Osanai un dzejniece Māra Zālīte

RADI UN DRAUGI

VIESNĪCA ★★★★★

WWW.HOTELRADIUNDRAUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ “RADI UN DRAUGI”!

Apsveikums simtgadniekam Antonam Šlakotam

FOTO: Latvijas vēstniecība Lielbritānijā

Lielajā jubilejā Antons Šlakota saņem apsveikumu no Latvijas vēstnieka Lielbritānijā Eduarda Stipra

Latvijas vēstnieks Lielbritānijā Eduards Stiprais 3. augustā 100 gadu jubilejā sveica Antonu Šlakotu. Vēstnieks un Daugavas Vanagu fonda pārstāvis Laimonis Ceriņš apmeklēja gaviļnie-

ku mājās Derbijā. Vēstnieks novēlēja Antonam Šlakotam moţumu, veselību un dzīvesprieku, kā arī nolasīja un nodeva Latvijas Valsts prezidenta Andŗa Bērziņa apsveikumu.

Svešumā dzīvojošo jauniešu nacionālās identitātes meklējumi

Bērzes Strazdu nenogremdējamā stichija būt neizārstējamiem no jaunības un izklaidēm ikvienā ballītē spoguļojas gluži kā skaidrā ūdenī. Šoreiz vienu no Bērzes Strazdiem - **Girtu Lerchu** - sastopu mazliet neparastākā ampluā, kabinot prožektorus *Melton Mowbray United Reformed* baznīcā. Dodos noskaidrot, ko viņš šeit dara, kas tad īsti ir Bērzes Strazdi, kādi ir viņu mērķi un sasniegumi, motivācija un apņēmība darboties ar Anglijā iebraukušo jauniešu sabiedrību.

Ar ko tu šobrīd šeit nodarbojies?

Šoreiz ballīte gan baznīcā nebūs. Es piedalos koncerta programmā *Edgars Čužinskis and friends* par gaismotāju. Šoreiz Vasaras koncertā kopā ar akordeonistu Edgaru mūzicēs arī citi mūziķi no Latvijas: Zanda Loceniece (klav.), Annija Endija Kolerita (vij.), Arturs Jankausks (klav.). Līdz šim Anglijā neesmu piedalījies klasiskās mūzikas koncertu gaismošanā, tāpēc esmu patīkami ieintrigēts. Šim koncertam 99% apmeklētāju pamatā ir vietējie Meltonas iedzīvotāji, tātad - angļi. Bet Bērzes Strazdu pamatnodarbošanās ir ballīšu rīkošana Anglijā dzīvojošiem latviešiem.

Atklāj lasītājam, kas tad īsti ir Bērzes Strazdi!

Bērzes Strazdi ir radušies pavisam nesen, pirms pusgada, mēs esam draugi, kuņiem tagad ir arī savs kopīgs hobijs. Redzamākie esam mēs abi ar Tomu, bet uz katru sarīkojumu mums līdzī brauc aptuveni desmit draugi. Parasti cenšamies iesaistīt visus - kāds taisa afišas, kāds raksta preses relizes, cits

fotografē, cits šoferē, vēl daži palīdz ar padomu un idejām. Mūsu kopīgais mērķis ir organizēt ballītes latviešiem, lai mēs visi varētu izbaudīt kopā būšanu svešumā. Bet oficiālā versija sākas tā: Bērzes Strazdi ir neformāla apvienība, kas radusies, sanākot kopā vairākiem atraktīviem un darboties gribošiem Korbijā (*Corby*) dzīvojošiem latviešiem.

Arī citur Anglijā notiek dažādi gan kultūras, gan izklaides sarīkojumi. Ar ko atšķiras Bērzes Strazdu ballītes?

Mēs garantējam, ka it visur, kur parādās Bērzes Strazdi, ir jautrība. Cilvēkiem Anglijā ir ļoti daudz dažādu iespēju izklaidēties naktsklubos, festivālos utt. Bet mēs dodam latviešiem iespēju aiziet uz sarīkojumu, kur pārsvarā skan latviešu mūzika, lielākā daļa apmeklētāju ir latvieši, tādējādi radot māju izjūtu tiem, kam pietrūkst Latvijas. Lai cik dīvaini tas liktos, latviešu mūzika Anglijā skan pavisam citādi nekā Latvijā! Atšķirībā no citām latviešu organizācijām Anglijā mērķauditorija mūsu gadījumā ir ne tik sen uz Angliju atbraukuši jaunieši. Protams, ne tikai tāpēc esam atvērti jebkuŗa veida sarīkojumiem, aktivitātēm un auditorijām.

Kā Bērzes Strazdi rod idejas ballītēm?

Tas ir atkarīgs no pieprasījuma. Ne jau visas ballītes organizējam mēs paši, piedalāmies arī citos sarīkojumos, kur mūs uzaicina. Kad rīkojam paši, tad ballītes ir tematiskas. Par plānotajiem sarīkojumiem varat uzzināt mūsu mājaslapā www.draugiem.lv/strazdi, mēs piedāvājam pilnu ballīšu servisu - dažādu stilu

mūziku, atrakcijas, konkursus ar balvām, loteriju vadišanu, karaoke utt. Ja kāds vēlas, lai ierodamies arī viņa pilsētā, lai sūta mums vēstuli vai zvana 07718228298, un mēs būsīm klāt!

Kā tu raksturotu auditoriju, kas apmeklē Bērzes Strazdu ballītes?

Tie pārsvarā ir jaunieši, kuŗi grib sanākt kopā un labi izklaidēties. Anglijā daudziem ir problēma ar brīvā laika aizpildīšanu, tāpēc daudzi meklē laimi pudelē. Mēs ar saviem sarīkojumiem cenšamies radīt alternatīvas izklaides iespējas. Protams, sarīkojumu darbojas arī bārs...

Vai šiem jauniešiem, tavuprāt, ir būtiski, ka viņi ir latvieši? Kas, tavuprāt, veido nacionālo identitāti?

Nacionālās identitātes pamatā ir vārds, pirmais, ko vecāki ieliek šūpulī ikvienam no mums. Tautas identitāte ir tās valoda. To apzinās arī daudzi ārzemēs dzīvojošie latvieši. Pavasarī referendumā dienā lielākās nodaļas Anglijā bija pārpildītas ar cilvēkiem, kuŗi pauda savu viedokli valodas jautājumā.

Lai gan ne visi vēlas izrādīt, ka ir latvieši. Jauniebraucēji bieži cenšas pievērsties sevis angļiskošanai un iekļauties vietējā sabiedrībā. Manuprāt, būtiski ir abi virzieni. Cilvēks nevar virzīties dzīvē uz priekšu, neatceroties, kas viņš ir, nevar uzcelt māju, aizmirstot pamatus. Domāju, lielākā daļa ballīšu apmeklētāju jūtas līdzīgi, tieši tāpēc viņi nāk uz sarīkojumiem, lai būtu laiks un vieta, kur visapkārt skan latviešu valoda, latviešu mūzika, tiek svinēti vienīgi mums, latviešiem, saprotami un nozīmīgi svētki, piemēram, Jāņi vai jebkuŗš sarīkojums, kas notiek tieši tā, kā latviešiem tas liekas baudāms, cilvēki jūtas līdzīgi un piederīgi.

Vai jūs domājat par to, kā ballīšu temas ievirzīt patriotiski?

Tā kā mūsu darbošanās laiks nav ilgs, mēs neesam saplānojuši daudzas ballīšu temas uz priekšu. Līdz šim ne vienmēr esam par to domājuši, galvenais kritērijs ballītes temai - lai tā interesētu mūs pašus, tad varam ieinteresēt arī apmeklētāju. Bērzes Strazdi darbojas vairākos, tā teikt, lauciņos: braucam ciemos uz citām pilsētām un citu organizāciju sarīkojumiem, kur piepalīdzam ar to, kas nepieciešams, galvenokārt DJ, atrakcijas, darinām arī plakātus un veicam citus darbus. Savukārt ar

savām ballīšu temām lielākoties strādājam Lesterā sadarbibā ar Lesteras nodaļas DVF. Tur arī šobrīd cenšamies pamazām pievērsties iecerei, kā ballītē iemānīt mazliet Latvijas vēstures un kultūras un kā to iekarot no fabrikas darba pārgurušiem jauniešiem. Organizēsim arī Latvijā populāru mākslinieku koncertus Anglijā.

Laiks, kad bija nepieciešams veidot tāda veida patriotiskus sarīkojumus, sen ir beidzies, arī Latvijā mēs sen dzīvojam nevis vairs totalitārā, bet gan demokrātiskā valstī, līdz ar to svarīgākais ir ar katru reizi strādāt profesionālāk un spēt savu ideju radoši un dzīvotspējīgi attīstīt, nevis mehāniski to ievirzīt patriotiski. Protams, ja tas sanāk dabiski, ideja ir laba, oriģināla, radoša un arī patriotiska, un mēs spējam to īstenot perfekti!

Kā tev liekas, ballīšu apmeklētāji, jaunieši, plāno atgriezties Latvijā?

Katram ir savi apstākļi - zinu cilvēkus, kam nav ne prātā atgriezties, jo viņiem nav nekā tāda, kā pietrūktu no Latvijas. Bet lielākais vairums, ko pazīstu, atrodas šeit labākas dzīves meklējumos, kamēr Latvijā ir krīzes periods, un laika gaitā tomēr plāno atgriezties dzimtenē.

Ja jautāsit man personiski - nekur nav tik labi kā mājās.

Kādos sarīkojumos esat jau spējuši piedalīties, un kādi ir nākotnes plāni?

Pirmais sarīkojums bija Lesterā Valentīndienas latviešu karaokes vakars, tam sekoja Talantu ballīte, *Dzelzs vilka* koncerts, Vasaras ballīte, Ligo Mūsmaijās, esam ciemojušies Mansfildā, Derbijā, „Straumēnos” - Pavasara svētkos, Northamptonas Zoles kluba rīkotajā Vienā vasaras dienā.

1. septembrī svinēsim savu pusgada Dzimšanas dienu, kopš radušies Bērzes Strazdi, pateicībā visiem saviem atbalstītājiem un ikvienam, kam patīk atpūsties latviskā garā. Turklāt, kamēr vecāki ballēties, bērniem atsevišķā telpā paredzētas atrakcijas par godu Zinību dienai. 7., 8. un 9. septembrī piedalīsimies Jauniešu dienās „Straumēnos”, oktobrī baudīsim Latvijas rok-mūziku *Rock* ballītē, esam arī daļēji aizrunāti oktobrī paredzētajā grupas *Linga* koncertā Mūsmaijās, iespējams, novembrī, Neatkarības dienu svinot, piedalīsimies kādā sarīkojumā, darbosimies arī Ziemsvētkos un Jaunajā gadā.

Jau esam aizrunāti uz Mākslas dienām, kas notiks nākamā gada maijā Lesterā, un ir izrādīta interese arī par nākamā gada Jāņiem.

Šodien, braucot uz Meltonu, prātoju, kāpēc ir nepieciešams vēl viens un vēl viens sarīkojums, kāpēc nepieciešams filmēt vēl vienu un vēl vienu filmu, rakstīt vai lasīt grāmatu, radīt skaņdarbu un mūzicēt? Kur tas viss paliek? Un vai tiešām latviešu sabiedrībai Anglijā ir nepieciešams vēl viens un vēl viens sarīkojums?

Tāpēc, ka apetīte rodas ēdot. Vismaz manī katrs sarīkojums rada pozitīvas emocijas, kas uzlādē mani vismaz uz visu nākamo nedēļu. Es ceru, ka arī tiem, kuŗi apmeklē mūsu sarīkojumus, vismaz daļēji ir tāda pati sajūta.

Ko jūs domājat par jau esošajām latviešu organizācijām Anglijā?

Uz šo jautājumu atbildēt objektīvi ir sarežģīti. Daudzās no zināmajām organizācijām šajā laika posmā, kopš mēs te darbojamies, ir radušies paziņas, ir grūti no tā abstrahēties un izvērtēt. Varu paust atzinību ikvienai no darbīgajām organizācijām, īpaši *Anglo-Baltic News*, LNPL, latviesiem.co.uk, DVF, pats esmu biedrs Lesteras nodaļas DVF. Daudzas stabilas organizācijas ar zināmu vārdu un labu slavu ir novecojušas, - gan novecojuši to statūti, gan vairāk ir vecāka gadagājuma biedri. Līdz ar to šajās organizācijās gribētos redzēt vairāk strādātgrībētājus un strādātvarētājus jauniešus, un lai šīs organizācijas gribētu sadarboties arī ar jaunienācējiem, lai informācija par organizācijām būtu pieejama plašākai auditorijai.

Pastāsti kādu kuriozu no Bērzes Strazdu ballītēm, lai iepriecinātu lasītāju!

Prātā nāk vairāk gan starpgadījums, ne kuriozs. Ligo sarīkojumā Mūsmaijās kāda stipri iereibusi jauniete nokļuva uz skatuves un saplacināja grupas *Och'n'Dough* pāris mūzikas instrumentu. Smieklīgi laikam tas nelikās nevienam citam kā tikai jaunietai pašai. Gan jau līdz pirmā gada dzimšanas dienai būsīm tikuši arī līdz kādam interesantākam kuriozam.

Bērzes Strazdi laipni aicina ikvienu lustēties gribētāju uz ballītēm. Vairāk info:

www.draugiem.lv/strazdi, vai 07718228298.

Līga Orlovska

Uldis Grasis

man būtu laiks

izlasot Juŗa Kronberga rakstīto par dzeju un laiku, radās šādas refleksijas

man būtu laiks
dzeju rakstīt
kaut neesmu vēl iemācījies
kā tēlnieks
kas kaļ savas sejas un tēlus
kā zvaignes
kas krīt
akmenī tumšā un gaišā
neesmu dzejas Mikelandželo
kam smags veseris
viegls kā spalva
reiz lika veidot
tēlus marmorā baltā
un iekalt tos cilvēku sirdīs
es kaļu burtus
no vienas puses un otras
no apakšas uz augšu
bet slīpēt un spodrināt
tos nemāku
iebert papīra strēmelēs

starp saldskābi piparatām
kulinārijām un vārdu izstrādēm
burtu rindās stāvēt
lai ielidotu dzejas lidlaukā
gan vēlētos
jo laiks taču prot šķiest sevi
nerakstītās dzejas
rindās sarindot
un gribas būt
pie tiem ar desmit talantiem
kas dzejo laiku
pieslieties tiem un rakstīt savējo
ar āmuriem un kaltiem
veidot to
burtiem melniem
sarkaniem vai baltiem
vēl būtu laiks
nokratīt visus laika laupītājus
un iesākt dzejot
pirms laiks aizklejo

LATVIJĀ DIENU RITĒJUMĀ

Ārlietu ministri tiekas Rīgā

23. augustā Latvijā ieradās Vācijas ārlietu ministrs Gvido Vestervelle, Igaunijas ārlietu ministrs Urmas Paets un Lietuvas ārlietu ministrs Audroņus Ažubalis. Tikšanās laikā ministri pārrunāja aktuālos jautājumus Eiropas Savienībā, īpaši finanču un ekonomikas situāciju. Ministri nolika ziedus pie Brīvības pieminekļa, pieminot Molotova-Ribentropa pakta 73. gadskārtu.

Baltijas valstu un Vācijas ārlietu ministru politiskās konsultācijas notika Latvijas Etnografiskajā brīvdabas muzejā. Konsultāciju nobeigumā ministriem tika piedāvāta iespēja iepazīties ar muzeja ekspozīciju, kā arī noklausīties koncertu Usmas baznīcā. Muzeja darbiniece Latvijas ārlietu ministram Edgaram Rinkēvičam un Vācijas ārlietu ministram Gvido Vestervellem uzdāvināja grābekļi, ar kuriem latvieši savulaik atbaidījuši lietu.

Pēc konsultācijām divpusējās vizītes gaitā Vācijas ārlietu ministrs Vestervelle tikās ar Ministru prezidentu Valdi Dombrovski (*Vienotība*) un ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču (Reformu partija), lai pārrunātu aktuālākos Latvijas un Vācijas divpusējās sadarbības jautājumus.

Šāda formāta Baltijas valstu un Vācijas ārlietu ministru sanāksmes ir rēgulāras un notiek reizi gadā. Pirmo reizi šāda veida tikšanās tika rikota 1996. gadā. Leipcīgā pēc toreizējā Vācijas ārlietu ministra Klausu Kinkela iniciatīvas. Konsultācijas katru gadu rotācijas kārtībā tiek riktas citā valstī. Pagājušajā gadā konsultācijas notika Vācijā, iepriekšējo reizi Latvijā Baltijas valstu un Vācijas ārlietu ministri tikās 2008. gadā.

Vācijas ārlietu ministrs par ES stiprināšanu

Vācijas ārlietu ministrs Gvido Vestervelle intervijā plašsaziņas līdzekļiem norādīja, ka ekonomiskās krīzes dotā iespēja jāizmanto, lai ciešāk integrētu Eiropas Savienību (ES). "Mums jāstrādā ciešāk, lai pārvarētu šo krīzi," uzsvēra politiķis. Lai gan krīzes laikā strauji pieaudzis eiro-skeptiķisms, jāstājas pretim nacionālisma idejām, dodot priekšroku dziļākai integrācijai. ES nepieciešama efektīvāk pārvaldīta Eiropas Komisija, komisijas prezidents būtu jāievēlē tiešās vēlēšanās, kā arī ES būtu vajadzīga konstitūcija. "Es aicinātu neaizmirst, ka ES ir kas vairāk nekā atbilde mūsu vēstures tumšākajai nodaļai. ES – tā ir mūsu dzīvības apdrošināšana globālizācijas apstākļos. Nākamo desmit gadu laikā mēs redzēsim, vai Eiropa joprojām būs lielvara, vai arī mēs zaudēsim savas pozīcijas," sacīja Vestervelle.

Vestervelle atzinīgi vērtēja Latvijā veiktās strukturālās reformas un norādīja, ka ikvienai ES dalībvalstij, kuŗa atbilst Māstrichtas kritērijiem, vajadzētu pievienoties eirozonai.

Atbalsta budžeta grozījumus

Saeima ārkārtas sēdē ar 87 balsīm "par" un vienu "pret" pirmajā lasījumā konceptuāli atbalstīja šā gada budžeta grozījumus, kas paredz prioritāriem pasākumiem papildus sadalīt 70 miljonus latu. Ministru prezidents Valdis Dombrovskis, uzrunājot Saeimu, aicināja atbalstīt budžeta grozījumus un paturēt prātā nesenās krīzes mācības. "Laikā, kad, ekonomikai atlabstot un nodokļu ieņēmumiem pieaugot, Valsts kasē parādās papildu līdzekļi, aicinu neieslīgt euforijā un nepakļauties "trekno gadu" kārdinājumam spiest gāzi grīdā," sacīja valdības vadītājs. Fiskālajai disciplīnai esot jāklūst par normālu valsts rīcības modeli, jo nespēja tikt galā ar budžetu uzreiz atspoguļojas valstu kredītreitings un naudas cenā, tā ka finansiālā stabilitāte un stingra fiskālā disciplīna ir ekonomiskās izaugsmes priekšnoteikums.

Parakstu vākšana referendumam

Kustība "Par vienlīdzīgām tiesībām" aicinājusi iedzīvotājus parakstīties, lai tiktu ierosināta tautas nobalsošana par Latvijas pilsonības piešķiršanu visiem nepilsoņiem. Akcijas koordinators Andrejs Tolmačevs paziņoja, ka 20. augustā parakstījušies 10 250 cilvēku. Pēc viņa apgalvojuma, no visiem cilvēkiem, kuŗi parakstījušies par šo iniciatīvu, aptuveni 10% līdz 15% ir latvieši. Ja apstiprinās vismaz 10 000 savāko parakstu, turpmākā parakstu vākšana jāorganizē Centrālajai vēlēšanu komisijai. Referenduma rīkošanai jāsavāc 10% vēlēšanu parakstu.

Bumba ar laika degli

Diskusijā "Otrais pasaules karš Eiropas vēsturē" Eiropas Parlamenta deputāte Inese Vaidere runāja par vairākiem Latvijai svarīgiem jautājumiem. „Kad no Latvijas teritorijas tika izvesta padomju armija, daudzi palika šeit. Šis jautājums nav līdz galam atrisināts. Tāpēc mums arī bija referendums par krievu valodu kā otru valsts valodu, nu jau ir arī savākti desmit tūkstoši parakstu par referenduma ierosināšanu pilsonības jautājumā. Tā ir bumba ar laika degli, kas liecina, ka neesam tikuši galā ar visām Otrā pasaules kara sekām,” sacīja eiroparlamentāriete.

Ždanoka priecājas...

Eiropas Parlamenta deputāte Tatjana Ždanoka (*PCTVL*), komentējot parakstu vākšanu, sacīja, ka partijas *Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā* (*PCTVL*) savāktie 10 000 parakstu par pilsonības piešķiršanu nepilsoņiem dod iespēju par šo jautājumu runāt Eiropas līmenī. Ždanoka gan atgādināja, ka šajā gadījumā Eiropas institūcijas nevar Latvijai uzlikt par pienākumu atrisināt jautājumu ar pilsonības piešķiršanu nepilsoņiem, jo tie tomēr ir katras valsts iekšējie jautājumi, un Eiropas institūcijas var tikai

sniegt rekomendācijas vai izteikt nosodījumus.

"Neviens mums nepalīdzēs, ja mēs paši to nedarīsim. Ir savākti desmit tūkstoši parakstu, līdz ar to šo jautājumu varēsim pacelt Eiropas līmenī un, iespējams, radīt sava veida spiedienu," paziņoja Ždanoka. Viņa un viņas domubiedri joprojām aizstāv ideju, ka Eiropas Savienības pilsonība būtu jāattiecinā uz visiem iedzīvotājiem, kuŗi dzīvo kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm, taču pagaidām tam nav gūts atbalsts.

Apdraudēta valsts nepārtrauktība

Partijas *Vienotība* valde izteikusi savu viedokli Pilsonības likuma jautājumā. Parakstu vākšanai nodotie grozījumi Pilsonības likumā, kuŗi paredz automātisku Latvijas pilsonības piešķiršanu visiem nepilsoņiem, apdraud Latvijas valsts nepārtrauktības principu un ir pretrunā ar Satversmi. Minētie grozījumi turklāt ir uzskatāmi par acīmredzami neizstrādātiem, jo tajos ietvertās normas juridiski un tehniski nav iespējams integrēt mūsu valsts tiesību sistēmā, īpaši Pilsonības likumā.

Latvijai saistošās starptautisko paražu tiesību normas liedz uzspiest personām pilsonību bez viņu piekrišanas, norāda *Vienotība*, atgādinot, ka iztrūkst precīzas informācijas, cik nepilsoņu Latvijā ir, kuŗi no viņiem te uzturas pastāvīgi un kuŗi jau ieguvuši kādas ārvalsts pilsonību. Līdz ar to teorētiski iespējama situācija, ka Latvijas pase tiktu izsniegta personām, kuŗas vairs nav nepilsoņi, jo jau ir uzņemtas, piemēram, Krievijas pilsonībā. Uz pilsonību var pretendēt tikai sabiedrībā integrētas personas, kas akceptē Latvijas – nacionālas un demokrātiskas valsts pamatvērtības, pauž *Vienotība*. Vai likumprojekts ir pilnīgi izstrādāts, tas jāvērtē Centrālajai vēlēšanu komisijai (*CVK*), ja tai tiks iesniegti 10 000 parakstu. Līdz tautas nobalsošanai nedrīkst nonākt prettiesisks likumprojekts.

Vienotība arī atgādina, ka *Zaļo un Zemnieku un Saskaņas centra* destruktīvās rīcības dēļ nav stājušies spēkā pirms pusgada izstrādātie grozījumi referendumu likumā, kas paredz detalizētāku kārtību šādu procesu vērtēšanai, iesniedzēju identitātes atklāšanu, kā arī aģitācijai paredzēto finanču līdzekļu avotu un apjoma kontroli.

Juridiskās komisijas atbalsts

Saeimas Juridiskā komisija 28. augustā atbalstīja Pilsonības likuma grozījumus otrā lasījumā. Par grozījumiem balsoja koalīcijas deputāti, bet balsojumā tos neatbalstīja *Saskaņas centra* deputāti.

Iecerēts, ka Saeima par Pilsonības likuma grozījumu atbalstīšanu otrā lasījumā lems 6. septembrī sēdē, bet priekšlikumu iesniegšanas termiņš būs 20. septembris. Likums pēc pieņemšanas Saeimā stāsies spēkā 2013. gada 1. janvārī. Komisija iecerējusi rakstīt vēstuli Ministru prezidentam Valdim Dombrovskim

(*Vienotība*), lai laikus tiktu izstrādāti nepieciešamie Ministru kabineta noteikumi.

Likuma grozījumus noteikts, ka trimdnieki saglabās tiesības reģistrēties par Latvijas pilsoņiem. Runa būs par tiem trimdniekiem, kuŗi iesniegs apliecinājumu, ka laikā no 1940. gada 17. jūnija līdz 1990. gada 4. maijam ir atstājuši Latviju, lai nepaliktu PSRS vai Vācijas okupācijas režīma varā, vai tikuši deportēti un minēto iemeslu pēc līdz 1990. gada 4. maijam nav atgriezušies Latvijā uz pastāvīgu dzīvi. Šiem cilvēkiem, reģistrējoties par Latvijas pilsoņiem, varēs būt dubultpilsonība.

Pie Latvenergo Enerģētikas muzeja Ķegumā

atklāta UNESCO pazīstamības zīme. Tā veltīta Eduarda Krauca kolekcijai – fotonegātivi uz stikla pamatnes – „Ķeguma spēkstacijas celtniecības gaita 1936.–1940”. Plāksnes atklāšanā piedalījās UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsēkretāre Dagnija Balčiņa un akciju sabiedrības *Latvenergo* valdes priekšsēdis Āris Žīgurs.

Vai latviešu valoda dzīvos?

Tādu jautājumu *Latvijas Avīzes* korespondents intervijā uzdeva Maskavas Pādagogijas universitātes profesoram Markam Džakovam. Viņš atbildēja: „Tā dzīvos, par to es nešaubos, taču ar lielām grūtībām, kas ir maksīgi radītas. Grūtības rada Lindermana politiski provokatīvi izjājieni. Manuprāt, Latvijas valdībai vajadzētu aizliegt un aizslēgt laikrakstu *Čas* par pretvalstisku darbību. Tas, ko līdz šim esmu tajā lasījis, ir pretvalstisks, citādi to nevaru nosaukt. Krievijā analogiskā situācijā jau sen par to būtu sacelts liels troksnis.

Īrijā Latvijas vēstures materiāli

Īriete Anna Breidija visu mūžu bija glabājusi savas krustmātes Izoldes Pētersones arhīvu. Starp dokumentiem ir arī Zīgfrīda Annas Meierovica 1918. gada 18. novembrī rakstīta vēstule ar aicinājumu noklausīties ziņojumu par Latvijas nākotnes izredzēm un uzdevumiem 24. novembrī. Arhīvā skatāma arī Z. A. Meierovica vizītkarte ar personisku piezīmi par to, ka Latvijas Republika proklamēta.

Latvijai svarīgajā datumā – 21. augustā Latvijas vēstnieks Īrijā Pēteris Kārlis Elferts un avīzes *Sveiks!* redaktore Sandra Bondarevska tikās ar Annas Breidijas meitu Diedri Breidiju. Viņa vēstniecības rīcībā nodeva vērtīgos dokumentus.

Izoldes Pētersones glabātajā arhīvā atrodams arī ziņas par Īrijas pipju fabrikas *Peterson of Dublin* līdzpašnieku, latvieti Kārli Pētersonu un viņa dzimtu. Izolde Pētersone 1961. gadā bija viena no trim starptautiskās kustības *Amnesty International* nodaļas dibinātājam Īrijā.

Trešie trīniši

Paula Stradiņa Kliniskajā uni-

versitātes slimnīcā piedzimuši šogad jau trešie trīniši – divas meitenītes un puisītis. Mazuļi nākuši pasaulē 14. augustā, un gan bērniņiem, gan viņu mammai viss ir kārtībā, viņi izrakstīti no slimnīcas un devušies mājās.

Uz Sudrabas pleciem... tikt Saeimā

Politisko partiju apvienības *Saskaņas centrs* (*SC*) Saeimas frakcijas priekšsēdis Jānis Urbanovičs intervijā *NRA* paudis savu viedokli par Valsts kontroler Ingūnas Sudrabas iespējamo iesaistīšanos Latvijas politiskajā dzīvē. Pēc Urbanoviča domām, uz Sudrabas rēķina ļoti daudzi gribēs iekļūt Saeimā. "Lai Dievs stāv viņai klāt. Kaut nu viņai pietiktu prāta būt izvēlēgai, jo ļoti daudzi gribēs uz viņas pleciem iebraukt Saeimā. Sudraba ir ļoti bīstama pašreizējiem politikāņiem. Viņai ir stingra stāja, kā godīgai teicamniecei. Taču, ja Sudraba paliek kopā ar *Saskaņas centru*, ieguvēji nebūtu ne viņa, ne *SC*, jo nemitīgi tiks atgādināts, ka viņa ir nopirkta, ka viņai ir bijušas problēmas ar pielaidi valsts noslēpumiem, jo viņai esot tuvi kontakti ar bijušo Krievijas spēcīgnieku pārstāvi utt. Sudraba visu laiku būs spiesta taisnoties un pierādīt, cik tālu atrodas no *SC*, viņu visu laiku ķircinās, aizvainos un provocēs," sacīja Urbanovičs.

Berdņikovs protestē...

Bijušās kultūras ministres Sarmītes Ēlertes (*Vienotība*) padomnieks integrācijas jautājumos politologs Andrejs Berdņikovs iestāties Vladimira Lindermana veidotajā partijā *Par dzimto valodu*. Intervijā laikrakstam *Vesti Segodnja* Berdņikovs izteicies, ka pēdējā laikā Latvijā aktivizējies "ists karš pret citādu domāšanu". Tas arī esot kļuvis par iemeslu viņa lēmumam iestāties partijā. "Esmu iekšēji nobriedis spert simbolisku soli, lai uz savas ādas pārbaudītu politiskā režīma demokrātiskumu Latvijā. Lai gan apzinos riskus gan man, gan manai ģimenei, es publiski paziņoju par savu lēmumu iestāties partijā *Par dzimto valodu*, un tā zināmā mērā ir protesta akcija," norāda Berdņikovs. "Tieši šī partija pašlaik tiek pakļauta visstiešākajam represijām tās politisko motīvu dēļ."

Nojaukt Uzvaras pieminekli...

Tā dēvētais Uzvaras piemineklis Rīgā ir simbols, kas nav saistīts ar apbedījumiem, bet ir iemantojis lielu politisko svaru, – intervijā *Neatkarīgajai Rīta Avīzei* saka aizsardzības ministrs Artis Pabriks (*Vienotība*). Kaut arī morāli šis piemineklis būtu pelnījis nojaukšanu, tomēr šādām darbībām būtu ļoti daudz bīstamu seku. Pabrikas ieskatā 9. maija svinības tādā veidā, kā tās notiek Rīgā un Latvijā, aizsakar lielu daļu Latvijas iedzīvotāju. Šā sarīkojuma organizētāju galvenais mērķis ir nevis pieminēt Otrā pasaules kara upurus, bet gan turēt mūs ģeopolitiskajā telpā, kas beidza eksistēt pirms 20 gadiem.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Karnevālisks protests - vietā un nevietā

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Rietumos pat in t e l e k t u ā ļ u aprindās maz kāds zina, kas bija Michails Bachtins (1895 - 1975). Bet brīdī, kad pasaulē veselu vētru sacēla

tie trīs draiskulīgie skuķi no grupas *Pussy Riot* - droši latviskojot, piedodiet, *Dumpīgās P*****, konteksta izpratnei bez Bachtina nevar iztikt.

1929. gadā viņam piesprieda piecus gadus izsūtījuma Kustanajā - skumjajā kazachu stepē. Bachtins sirga ar smagu osteomielītu, un 1938. gadā viņam amputēja kāju. Invaliditāte un daudzo viņa talanta apbrīnotāju pūles paglāba viņu no skarbākām represijām, bet jāuzsver, ka viņa kultūrvēsturiskā teorija bija pilnīgā pretrunā ar t.s. soc-reālismu un "marksistisko" aistētiku. Šis Orlā dzimušais autodidakts, kurš sakās esam studējis divās universitātēs, bet

nevienu nav beidzis, ieviesa jaunu terminu – **karnevālizācija**: pamatā ir "universālā tautas smieklu kultūra". Viņš smēlās iedvesmu no Fransuā Rablē (*Rabelais*), norādīja uz *commedia dell'arte lomu* Eiropas kultūrā un, gluži kā paredzēdams mūsdienu kaislības, uzsvēra, cik aizrāvīgs un iedarbīgs var būt **karnevālisks protests**, ko paūz jautrībā un nerātībā, kad ļaunums tiek šaustīts "caur" smiekliem, pārgalvīgi, draiskulīgi un pietiekami skaļi.

Grupa *Vojna* (Karš) Pēterpilī sāka "provocēt stulbos drošībniekus", iepretim FSB (bij. KGB) stāba ēkai uz paceļamā tilta naktī ar gaismas stariem projicējot milzīgu vīrieša dzimumorgana attēlu. Šī grupa palīdzēja izveidoties kopai *Pussy Riot*.

Pēc pagājušās ziemas masveida protestiem, kas tomēr arī neaizkavēja Putina trešo inaugurāciju, šis trīs nerātņās precētās jaunās sievietes tad nu

sarīkoja zibenīgu *performance* (40 sekundes) Kristus Pestītāja katedrāles altāra priekšā. Spilgtos jokdaru tērpos, "balaklava" kapucēm slēpjot seju, viņas lūdza Dievmāti "padzīt" Putinu.

Atbalss bija dārdoša, spriedums bargs: pievilcīgajai tumšmātei Nadeždai Tolokonnikovai, Marijai Alechinai un Jekaterinai Samucevičai būs divi gadi jāpavada t. s. vispārējā režīma kolonijā kopā ar rūditām kriminālnoziedzniecēm.

Viņas apsūdzētas "huliganismā uz reliģiskā naida pamatā". Pavisam aplams formulējums: naidis tika vērstis ne jau pret reliģiju, bet pret Putinu, kam autoritāro varu stiprināt palīdz Krievijas pareizticīgās Baznīcas patriarhs Kirills (Gundjajevs), kurš savulaik faktiski atradās KGB dienestā, gluži kā – pilnīgi oficiāli – Krievijas Federācijas prezidents...

Sievšķīgās trijotnes aizstāvji pamatoti norādīja, ka saskaņā ar

Krievijas Federācijas konstitūciju Baznīca ir atdalīta no valsts un ka tāds pārkāpums kā "Dieva zaimošana" nav paredzēts mūsdienu Krievijas kriminālkodeksā.

Trijotnes atbalstītāji atgādina, ka patiesi civilizētā valstī tai "pienāktos" vienīgi naudas sods un brīdinājums par sabiedriskās kārtības traucēšanu.

Šo "trejmeitiņu" karnevālisks protests pelna pat apbrīnu, raugoties no izglītotu, eiropiski orientētu cilvēku skatpunkta. Rietumvalstīs tādu nav mazums, bet Krievijas plašumos, pareizāk – dzīlēs, trulo "padomju cilvēku" masa kļuvusi par tumsonīgu mizantropu pūli, kurš "nesaprot jokus" un kuŗa ieskatā viss ļaunums nāk no Rietumiem, ieskaitot visādus "pankus" u. tml.

Pussy Riot akcija modinājusi šī puļa zvērīkos instinktus. Tāpēc varbūt gan jāsecina, ka pasākums bijis nevietā.

Trijotnes dedzīgās aizstāves savās solidaritātes izpausmēs nonākušas līdz absurdam: Ukrainas galvaspilsētas Kijevas centrā sievietes no daudzdzīvotības grupas *FEMEN*, kuŗas mēdz demonstrēt ar kailām krūtīm, nozāģējušas lielo krustu, kas uzslīti, godinot boļševistiskā terora upuŗu piemiņu. Tā ir vairāk nekā dumjība.

Nobeigumā dažas reminiscences: 15. gadsimtā tās trīs meitenes tiktu saskaņā ar inkvizīcijas spriedumu sadedzinātas uz sārta, saskaņā ar Veco Derību tās nomētātu ar akmeņiem... un **mūsdienās**, ja uzvedums notiktu mošejas priekšā, tās tiktu saraustītas gabalos – vārda vistiesākajā nozīmē.

Karnevālisks protests ir jauka lieta, bet te jābūt ļoti, ļoti uzmanīgiem – jebkuŗā aspektā.

Franks Gordons

Balsosim! Bet vai ļaus?

Pagājušā nedēļā visnotaļ aizmirstā partija *Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā* (*PCTVL*) atkal sevi atgā-

dināja ar paziņojumu, ka esot savākti tie 10 tūkstoši parakstu, kas ir nepieciešami, lai uzsāktu referendumu (tautas nobalsošanas) procesu, šoreiz ar domu, ka visiem Latvijas nepilsoņiem būtu piešķirama pilsonība. Lasītāji, iespējams, zina - ja aktivisti ir savākuši nepieciešamos desmit tūkstošus parakstu, seko vēl viens parakstu vākšanas posms, bet šai reizē to financē nevis aktivisti, bet gan valsts. Ja izdodas savākt aptuveni 150 tūkstošus parakstu par attiecīgo jautājumu, tad tas vispirms tiek iesniegts Saeimā, un, ja Saeima to noraida, seko referendumus. Tāpat lasītāji droši vien atceras, ka šogad jau reiz bija tā paša politikas spārna inspirēts referendums, bet toreiz jautājums bija par to, ka krievu valodai Latvijā būtu jāpiešķir valsts valodas statuss. Referendums izgāzās, jo trūka kvoruma, bet liels vairākums Latvijas pilsoņu balsoja pret.

Šoreiz, iespējams, situācija būs mazliet citāda. Valodas referenduma idejai pieslēdzās Saeimā pārstāvētā *Saskaņas centra* (*SC*) partiju apvienība, un Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs paziņoja, ka viņš referendumu atbalsta. Politikas novērotāji visnotaļ vienbalsīgi piekrita domai, ka līdz ar to *SC* ir novilcis treknu svītru zem iespējas vismaz šajā Saeimas sasaukumā tikt iekļautam valdības koalīcijā. Apvienībai ir ļoti daudz dažādu vēlmju un ideju, tāpēc,

visticamāk, šoreiz neatkārtosies iepriekšējais process, kad *SC* laudis publiski paziņoja savu atbalstu referendumu pieteikumam. Tas nu būtu par traku, it īpaši paturot prātā faktu, ka mūsdienās nepilsoņi lielākoties ir ļaudis, kuŗi aiz slinkuma vai skaidras negribēšanas neizdara to, kas ir nepieciešams, lai iegūtu pilsoņa pasi. Nav runa par to, kā dažkārt apgalvo Krievija un tās atbalstītāji mūsu valstī, ka valsts diskriminē cilvēkus, turklāt konkrēti nepieņemamā veidā.

Nav ne mazāko šaubu, - ja arī izdosies savākt nepieciešamo skaitu parakstu, referendums par nepilsoņu tiesībām cietīs to pašu neveiksmi, ko cieta iepriekšējais referendums par valodu. Arī šoreiz, visticamāk, nesavāktos Satversmē paredzētais kvorums, bet, pat ja piedalītos pietiekami liels skaits pilsoņu, vairākums noteikti atkal balsotu pret. Runa tomēr ir par valsts un sabiedrības pamatiem, un, ja cilvēkiem nepietiek tik daudz vēlmes valsts atbalstīšanai, lai nokārtotu naturālizācijas eksāmenu, nav neviena iemesla, kāpēc viņiem pilsonība būtu jānodod tāpat vien.

Taču ar referendumu ir saistīti daži jautājumi. Te pirmām kārtām pilnīgi noteikti būs darbs Latvijas Drošības policijai un Satversmes aizsardzības birojam, lai pārliecinātos, ka referenduma atbalstītāji nesaņem aizliegto naudu no ārzemēm. Zināms, ka par desmit tūkstošu parakstu savākšanu priecējās pašas Latvijas krievvalodīgie plašsaziņas līdzekļi, un tas nav pārsteigums, bet par parakstu vākšanu tādā "vajag visiem parakstīties" tonkārtā vēstīts arī

Krievijas plašsaziņas līdzekļos. Protams, nevienam plašsaziņas līdzeklim nav aizliegts ziņot par visu, kas šķiet interesants, nedz arī komentēt notikumus, bet, ja no Krievijas šajā procesā nācis arī finansējums, tad tas nu ir konkrēts likuma pārkāpums un likuma sargiem uz to attiecīgi jāreaģē.

Lielāks jautājums tomēr ir par pašu referendumu nākotni mūsu valstī. Referendums par valodu lika sarosīties Saeimas koalīcijas partijām, un tām radās doma, ka varbūt vajadzētu mainīt referenduma rīkošanas kārtību un pašiem jautājuma pieteicējiem likt, lai savāc lielāku skaitu parakstu, iespējams, – pat visus tos 150 tūkstošus, kuŗu savākšanai patlaban finansējumu piešķir valsts. Lai šo domu saldinātu, deputāti paredzēja arī iespēju izmantot elektronisko parakstu, taču Valsts prezidents Andris Bērziņš apstiprināto likumu divreiz atsvieda atpakaļ, - pirmoreiz, lai liktu deputātiem atbildēt uz likumā neatbildētiem jautājumiem, un otreiz tāpēc, ka to pieprasīja pietiekami liels skaits Saeimas opozīcijas deputātu. Vispār opozīcijai Saeimā ir iespēja forsēt referendumu, taču opozīcijas deputāti ir atzinuši, ka rīkot "referendumu par referendumiem" nav viņu mērķis, un patlaban jautājums atkal „marinējas” Saeimas komisijās. Paredzēts, ka par to deputāti atkārtoti spriedīs septembra otrā pusē.

Manuprāt, te ir runa ar diviem galiem. Saeimā šis likumprojekts tika izstrādāts vismaz daļēji tāpēc, ka referendums par valsts valodu koalīcijas partijām nepatika. Ir jau tiesa, ka parak-

stu vākšana un referenduma rīkošana valstij maksā vairāk nekā divus miljonus latu, tāpēc ir iemesls jautāt, tāpēc ir pamats ļaut tautas nobalsošanu rīkot katru reizi, kad kādam izdodas savākt 10 tūkstošus parakstu. Taču vai šāds likumprojekts tiktu pieņemts, ja referendumu būtu bijis par latviešiem tikamu jautājumu? Diez vai.

Un tomēr vēl ir jautājums par demokrātijas pakāpi. Otrā kārtā vāktajiem parakstiem jābūt notāriāli apstiprinātiem, un šis apstiprinājums maksā naudu - nelielu naudiņu, un tomēr, ja tā jāmaksā 150 tūkstošus reižu, krietna summa sanāk gan. Tas gandrīz automatiski nozīmētu, ka referendumu ierosināšana ir pa makam tikai ļoti turīgiem ļaudīm, un tas nu nebūtu īsti demokrātisks process. Jā, vācot parakstus elektroniski, šis jautājums tiktu atrisināts, jo doma būtu, ka cilvēki parakstam autorizējas ar pierādītu informāciju (piemēram, sistēmai pieslēdzoties „caur” kādu no valsts interneta (tīmekļa) bankām, kuŗas, protams, pieprasa ļoti konkrētu autorizāciju, pirms kaut kas vispār var notikt). Taču, pirmkārt, ne jau visiem Latvijas iedzīvotājiem ir interneta bankas konts vai pats internets (dati rāda, ka internetu mūsdienās izmanto aptuveni 70 procenti valsts iedzīvotāju, un kas tad notiku ar atlikušajiem 30 procentiem?). Otrkārt, ar procesu elektronizāciju mūsu valsts tomēr stipri klibo. Kaut vai tas pats citur pasaulē plaši pazīstamais elektroniskais paraksts Latvijā joprojām ir pavisam bērna autiņos, un patlaban pie-

ejamo elektronisko identifikācijas karti ir izņēmuši tikai saujīņa valsts iedzīvotāju, lielākoties tāpēc, ka tā nav obligāta. Elektroniska parakstu vākšana lielā mērā ir analogs elektroniskām vēlēšanām, un arī tā ir joma, par kuŗu Latvijā vēl tikai notiek pārrunas, nekas konkrēts pagaidām nav izdarīts. Jautājumu tāpēc par elektronisku parakstu vākšanas sistēmu būtu krietni daudz.

Pasaulē ar referendumiem ir bijusi dažāda pieredze. Spilgts piemērs ir Kalifornijas pavalsts Amerikā, kur referendumu notiek itin bieži un reizēm tie ir par jautājumu, kas krietni ietekmē pavalsts budžetu (košākais piemērs bija 1978. gadā apstiprinātais referendums, kuŗā bija noteikts, ka nekustamā īpašuma nodoklis nedrīkst būt lielāks par vienu procentu no attiecīgā īpašuma vērtības, un tas pamatīgi sagrāva budžeta ienākumus pašvaldību līmenī). Taču kopumā demokrātiskā valstī ir pamats ļaut pilsoņiem spriest par būtiskiem jautājumiem. Latvijas Satversmē ir noteiktas jomas, kuŗas referendumu nedrīkst rīkot, piemēram, par valsts budžetu. Taču ar referendumu palīdzību Latvijas pilsoņi apstiprināja valsts iestāšanās Eiropas Savienībā – un tas bija labs un pareizs lēmums, - kā arī aizliedza elektrības piegādātāja *Latvenergo* privatizāciju, un tas nebija vienprātīgi vērtējams spriedums. Citādi referendumu mūsu valstī ir cietuši neveiksmi, bet tāpēc krietni sašaurināt pilsoņu iespējas tos rīkot? Diez vai tas būtu pats demokrātiskākais process.

Kārlis Streips

Daces Aperānes globālā vīzija latviešu mūzikā

Komponisti Daci Aperāni intervē Dace Misāne Zālīte

Ar komponisti Daci Aperāni tiekamies āra kafejnīcā pie Operas nama Rīgā pēc iepriekšējā vakarā izskanējušā Džona Keidža simtgadei veltītā koncerta, ar ko beidzās X Starptautisko latviešu jauno mūziķu meistarkursu „Jaunas dimensijas mūzikā” programma.

Kā tu redzi meistarklašu virzību? Kādēļ tu dari šo apbrīnojamo darbu? Tevis organizētajām mūziķu nometnēm visus šos 18 gadus ir zelta raude – gan apjoma, gan kursu kvalitātes ziņā.

Paldies par labiem vārdiem. Misija ir piedāvāt un sniegt radošu vidi jauniem, topošiem mūziķiem, kas vēlas kļūt par profesionāļiem. Lai viņi var iepazīties cits ar citu, mācīties cits no cita, izprast cits citu, atskaņojot latviešu mūziku, vai mācīties pie izcilēm pedagogiem un veselu nedēļu netraucēti dzīvot mūzikas pasaulē. Tas, ka viņi un pedagogi ir kopā šajā mūzikas pasaulē, – tas rada īpašu enerģiju. Un, vai nometnes notiek Jaungulbenē, Ogrē vai Siguldā, – noskaņa ir tieši tāda pati, tikai tā vibrē katru reizi citādi. Mēs varam būt kopā 169 mūziķi, visas paaudzes, dzīvot mūzikā, mācīties, tāpēc ka atrodamies īpašā meistarklašu vidē. Vēl misija ir piedāvāt tādu mācību vielu, ar kādu viņi nesastopas mācību gadā savā akadēmiskajā vidē. Mēs sniedzam ieskatu jaunās mūzikas stilos, pieejā. Piemēram, šī gada tema ir „Jaunas dimensijas mūzikā”, un mēs arī apskatījām šīs dimensijas mūzikā, mākslā.

Zīmīgi ir mana tēva Mārtiņa Štauvera nometnes atklāšanā teiktie vārdi: „Vēlu jums būt īpašai notij latviešu mūzikas veidotāju saimē! Un izdomājiet, kā jūs skanēs, kāds būs katra dalībnieka devums, ne tikai guvums.” Un tiešām: „Nometnes nobeigums apliecināja, ka katrs ir bijis kā nots, un kopā veidojās skanējums,” nometnes nobeigumā teica Mārtiņš Štauvers. „Manuprāt, ļoti svarīgi ir jauniešus uzrunāt un viņos ieklausīties, svarīgs ir personisks kontakts. Arī mūziķis tad būs pilnveidīgāks, jo mūziķis nevar dzīvot viens, bez klausītājiem, viņam ir jāveido arī klausītāju vide.”

Kas īsti notiek meistarkursos, kādi ir pedagogi, studenti?

Studenti satiekas no Rīgas, Daugavpils, Cēsīm, Rēzeknes, Liepājas, Ventspils un citām pilsetām Latvijā, kā arī no Eiropas, – viņi mūzicē kopā, apmeklē lekcijas, viņiem ir aktīva koncertdzīve un meistarklašu daudzveidība. Jauniešiem patīk, ka var mācīties multidimensijās. Šogad vairāk nekā jebkad studenti, kas pierakstījušies uz vienu meistarklasi, apciemoja arī citas. Pedagogu kodols galvenokārt ir no Latvijas – no Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas, JV Latvijas Mūzikas akadēmijas un visām mūzikas vidusskolām. Starptautiski mācībspēki šogad ir no desmit valstīm – ASV, Austrālijas, Francijas, Grieķijas, Japānas, Lietuvas,

Meksikas, Šveices, Vācijas un Latvijas.

Viņi visi ir izcili atskaņotājmākslinieki, piemēram, Vestards Šimkus. Nav nepieciešams, lai mācībspēks strādātu kādā universitātē, tie ir arī izcili brīvmākslinieki, kuŗi izjūt misiju nodot zināšanas tālāk jaunajiem mūziķiem. Iepriekšējie meistarklašu dalībnieki tagad ir pedagogi, piemēram, komponists Andris Dzenītis. Tātad šajos gandrīz 20 gados ir veidojusies pēctecība – no studenta par mācībspēku.

Par Mūzikas nometnes vēsturi ir izdota Ligitas Ašmes grāmata, kuŗā aprakstīta meistarkursu vēsture Latvijā un Kanadā.

Koncertā, ko tu organizēji meistarklašu ietvaros 13. jūlijā – „Satikšanās mūzikā”, – mirdzēja latviešu kameramūzika un atskaņotāji. Rīgas Latviešu biedrības greznajā Zelta zālē, izjutot īpašu latviešu komponistu un kompozīciju gara smalkumu mūzikā, noskaņā, pustoņos, dzidrumā, šķīta, ka klausītāji zālē to „ieelpoja”. Kādi tev pēc koncerta palikuši atmiņā augstākie mūzikālie mirdzumi?

Man svarīga ir koncerta programma, ar to ilgstoši strādāju, un, piedāvājot māksliniekiem uzstāties, es doodu brīvu skaņdarbu izvēli. Man tā ir Pēterā Plakida „Romantiskā mūzikā”,

Dace Aperāne

un Andra Dārziņa spēlēja Pēterā Vaska spilgto „Mazā vasaras mūzika”. Koncertēja meistarklašu mācībspēki ar uzvaru uz ārzemju latviešiem – Rasma Lielmane no Meksikas, Gunārs Larsens no Šveices, Jānis Laurs no Austrālijas. Tieši tāpēc es izvēlējos nosaukumu „Satikšanās mūzikā”, jo meistarklasēs sabrauc ļoti liels skaits ārzemju latviešu mūziķu. Varbūt vēl tikai Dziesmu svētki būtu otrs šāds notikums.

Varētu tikai vēlēt, ko lidzīgu, ja tas notiktu, piemēram, teātra mākslā.

Tā bija mana misija no sākuma gadiem. Es jutu, ka mēs visi

skaņot Džona Keidža skaņdarbus atbrauca ansamblis *Vir2Ual Cage ENSEMBLE*, kuŗā mūzicē vokālistu pedagogs Kalifornijas Mākslas universitātes Herba Alperta mūzikas skolā baritons Pauls Berkolds. Opusu „Dziesmu grāmatas” (*Song Books*) ansamblis dalībnieki performances stilā uzveda mijiedarbībā ar meistarklašu studentiem, talkā nāca režisore, gaismu māksliniece no Japānas Anna Ecuco Curi. Dž. Keidža darbu interpretācijā tradicionālo režiju nedrīkst lietot, jo procesam jābūt atstātam pašplūsmā. Klausītāji varēja izsekot priekšnesumam – avangardiskai performancei, kuŗā bija neparasti veidota skaņu partitūra – gan klausot smagus soļus, sitot plaukstas, radot sakņu jūkli ar balss palīdzību, ekrānā projicējot ainavu, sekojot asociāciju plūsmai. Latvijas 13 mūzikas studentēm tā patiesi bija jauna dimensija un pieredze šāda veida skaņdarbu novatoriskā atskaņojumā, turklāt meistarklašu dalībnieces izvēlējās sarežģītākās dziesmu partitūras. Koncertā līdz ar Dž. Keidža darbiem skanēja jauno latviešu komponistu Ašijas Ahmetžanovas, Gundegas Šmites, Andra Dzenīša darbi. *Vir2Ual Cage ENSEMBLE* mūziķi pēc meistarklasēm secināja, ka ar tik atsaucīgiem jauniešiem nekad nav strādājuši.

Latvijā šovasar valdības līmenī norisinājās konference „Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai”. Tavs darbs rāda, ka ir ārzemju latvieši, kas sen ir to sapratuši un tiltus veidojuši jau 20 gadus. Kā aizsākās meistarklases?

1985. gadā pati pirmā nometne bija manu vecāku Mārtiņa Štauvera un Ilgas Štauveres izveidota. Viņi saņēma Kvebekas valdības *Labatt Moore* balvu par kultūras darbu Kvebekas provincē – 5 tūkstošus dolaru, un abi nolēma, ka šos līdzekļus izmantos par sēklas naudu. 1985. gadā rīkojot profesionālu latviešu mūzikas nometni. 1985. gadā ārpus Latvijas dzīvojošie profesionālie mūziķi sanāca kopā, rekomendāciju nometnes darbam toreiz rakstīja komponists Tāivaldis Keņiņš, viņa padoms bija arī man, veidojot meistarklašu darbu turpmāk. 1990. gadā uz vasaras mūzikas meistarklasēm atbrauca Latvijas

mūziķi Artūrs Maskats, Juris Kulakovs, Dita Krenberga, Ingrida Zemzare. Tad diriģents Sigvards Kļava 1992. gadā izteica ideju – kāpēc tāda nometne nevarētu būt Latvijā?

Toreizējais kultūras ministrs Raimonds Pauls ieteica sazināties ar Gulbenes mūzikas skolas direktoru Donātu Veikšānu, kas savukārt ieteica mūzikas nometni rīkot Jaungulbenes Lauksaimniecības tehnikumā, jo tur bija arī naktsmājas un vienas klavieres, pārējās klavieres atvedām no Gulbenes mūzikas skolas. Kad meistarklases pārcēlās uz Latviju, sapnis ieguva jaunas krāsas.

Tavā komponistes radošajā daiļradē šovasar notika pirmatskaņojums kompozīcijai „Vasaras balāde”, ko tu komponēji Pēterā Vaska fonda koncerta programmai. Kādi bija tavi iedvesmas avoti un impulsi, radot šo mūziku?

Skaņdarbs radās, domājot par vasaru – tās burvību un gaišumu. Vasaras izjūtas man bieži saistās ar līgotņu melodijām, kuŗas dzirdēju jaunībā, uzaugot Kanadas lidzenumos. Iespējams, ka šo melodiju noskaņas arī būs ievijušās „Vasaras balādē”, ko esmu ar lielu prieku veltījusi Andrai Dārziņai un Laumai Skridei.

Astoņpadsmit gadus dzīvojot ASV, garīgi, radoši un organizatoriski plānojot vasaras mūzikas nometnes, savā misijā tu esi šeit – Latvijā.

Latvijā ir brīnišķīga mūzikas dzīve, un manā ieskatā jauniem mūziķiem ir tāds potenciāls! Domāju, ka jaunā paaudze, trīsdesmitgadīgie, piemēram, komponisti Ēriks Ešvalds, Santa Ratniece, vijolniece Vineta Sareika, pianisti Vestards Šimkus un Lauma Skride un citi arī turpmāk Latvijas vārdu nesīs pasaulē. Mums visiem mūziķi jāatbalsta tik, cik mēs varam!

Kāda ir komponistes Daces Aperānes globālā vīzija – kāda tad ir latviešu mūzikas šodienas un nākotne, jo tu jau arī esi bijis viens no avotiem, kas jaunos spēkus latviešu mūzikā audzējuši – ar vasaras radošajām mūzikas nometnēm?

Tagad jaunie mūziķi atrodas uz brīnišķīga jauna sliekšņa. Izcilis pamats, iespēja mācīties ārzemēs. Ļoti daudzi grib būt Latvijā. Viņi sāk vairāk un vairāk apzināties savu nacionālo identitāti, – par to es pārliecinājos šajosursos. Jaunie mūziķi vēlas būt šeit ar saviem domubiedriem Latvijā, bet viņi mās tagad Šveicē, Vācijā, Anglijā un citur. Tomēr Latvijas mūziķi pasaulē meklē cits citu un priecājās par iespēju kopā mūzicēt. Savā vīzijā es paredzu ļoti spožu nākotni mūsu jaunajiem mūziķiem. Vairāk nekā jebkad es izjūtu, ka Latvijas jaunie mūziķi dziļi apzinās latviešu tautas un klasiskās mūzikas mantojuma vērtību dārgumu – un viņi tagad katrs ar lielu radošu iedvesmu paplašina šo mantojumu jaunās, krāšņās mūzikālās dimensijās!

Tagad jaunie mūziķi atrodas uz brīnišķīga jauna sliekšņa. Izcilis pamats, iespēja mācīties ārzemēs. Ļoti daudzi grib būt Latvijā. Viņi sāk

vairāk un vairāk apzināties savu nacionālo identitāti, – par to es pārliecinājos šajosursos.

Jaunie mūziķi vēlas būt šeit ar saviem domubiedriem Latvijā, bet viņi mās tagad Šveicē, Vācijā, Anglijā un citur. Tomēr Latvijas mūziķi

pasaulē meklē cits citu un priecājās par iespēju kopā mūzicēt. Savā vīzijā es paredzu ļoti spožu

nākotni mūsu jaunajiem mūziķiem. Vairāk nekā jebkad es izjūtu, ka Latvijas jaunie mūziķi dziļi

apzinās latviešu tautas un klasiskās mūzikas mantojuma vērtību dārgumu – un viņi tagad

katrs ar lielu radošu iedvesmu paplašina šo mantojumu jaunās, krāšņās mūzikālās dimensijās!

jo man bija svarīgi paust pateicību komponistam par piedalīšanos visās desmit meistarklasēs. Bija pārdzīvojums, dzirdot šo kompozīciju pirmoreiz dzīvā atskaņojumā, kad to spēlēja Pēteris Plakidis, jo ap viņu ir īpaša aura. Jānis Laurs no Austrālijas spēlēja čellu un Džintars Beitāns – vijoli. Vēljos dot iespēju skanēt Selgas Mencas mūzikai, viņas skaņdarbam „Dziesmas” divām klavierēm, ar ko Antra un Normunds Viksnes spoži pabeidza koncertu. Koncertā skanēja izcili kameramūzikas darbi – Gunārs Larsens atskaņoja Harija Ores „Sonatīni” – mirdzošs darbs, Lauma Skride

esam latviešu mūziķi, vienalga, kur dzīvojam, mēs esam kā viena ģimene, domubiedri, un ir svarīgi šo sajūtu nodot tālāk jaunajiem. Tagad tie ir Agnese Egliņa, Inga Šļubovska, Gundega Šmite, Egils Upatnieks, Ilze Zvaigznekalne un vēl daudzi citi.

Veiksmīgs un novatorisks izskanēja koncerts „Keidža avangards un latvieši” 25. jūlijā Spīķerņu koncertzālē Rīgā. Tas tapa sadarībā ar apvienību Latvijas Koncerti.

Pauls Berkolds sazinājās ar mani, un meistarklašu ietvaros mums dzima ideja par viesošanās Latvijā. No Kalifornijas at-

VIEDOKLIS

Par uzvārdiem laiku maiņā

Viss pasaulē mainās ar laiku, arī ko cilvēks radījis. Un, ja cilvēks ir ko radījis, tad viņš to arī var mainīt. Izņēmums ir Latvijas valdība – nedrīkst sievietēm pasēs rakstīt uzvārdus vīriešu kārtā. Še parādās netaisnība pret vīriešiem – nekad nav pieprasīts, ka sievietes kārtas uzvārds jāmaina uz vīriešu kārtas rakstību (Priede, Veide, Skuja u.c.).

Ejot atpakaļ vēsturē, sākumā dzimtcilvēkiem lietoja tikai vārdus, tikai vēlāk dodot tiem uzvārdus. Devēji bija vācu muižnieki, lietojot vācu valodas likumus. Un vācu valodā nav

starpības uzvārdā starp vīriešu un sievietes kārtu. Veco grāmatu ierakstos atrodam vārdus, kā, piemēram, *Marri Sarrin* un *Otto Sarrin*, *Julius Bersin* un *Anne Bersin*. Endzelins ievada likumu, ka sievietēm uzvārdi jālieto ar sievietes kārtas galotni. Endzelins bija izglītojies laikā, kad Latvija bija zem Krievijas varas, un viņš varbūt tika ietekmēts no krievu valodas īpatnībām uzvārdu rakstībā. Pirmā brīvvalsts laikā tas neradīja problēmas. Bet laiki mainās. Pēc neatkarības atgūšanas globālizācija radīja pārmaiņas arī Latvijā. Kad Latvija pievienojās Eiropas

Savienībai, sākās lielāka cilvēku kustība un līdz ar to problēmas ar uzvārdu rakstību pasēs. Piemēram, māte ar meitu un dēlu brauc uz ārzemēm. Pie pasu kontroles dēlam ir savādāks uzvārds nekā mātei un meitai. Mantojuma saņēmējai sievietei Latvijā ir savādāks uzvārds nekā mantojuma devējam ārzemēs.

Uzvārds pieder personai, ne valstij, tādēļ tai jābūt tiesībam rakstīt savu uzvārdu, kā to vēlas. Rakstnieks Plūdons reica, ka viņš nav nekāds Plūdons. Nedrīkstētu latviskot svešu valodu uzvārdus. Tādā veidā šīm personām tiek iedoti jauni uzvārdi,

piemēram, *Schneider* uz *Šneideris*, *Wright* uz *Raits*. Laikrakstos šī problēma tiek atrisināta, lietojot izrunas rakstību, iekavās pievienojot pareizo rakstību.

Lietuvā neprecētām sievietēm lieto galotni *-ite*, un precētām galotni *-aite*, Eiropas Savienībā tā ir vienīgā valsts, kas to dara. Sievietes Lietuvā protestē, ka šādā veidā tiek aizskarti personīgie dati, norādot uzvārda rakstībā ģimenes stāvokli. Lietuvā senos laikos šī problēma nebija, tā radās laikā, kad Lietuva bija zem poļu varas.

Laiku maiņā valodas likumi uzvārdos Latvijā radījuši ne-

paredzētas sekas. Valdībai tas būtu jāņem vērā, ka starptautiskā sadzīvē šīs starpības rada problēmas, un tādēļ jāmaina valodas likumi attiecībā uz pasēm, lai šīs problēmas novērstu. Latvijas pasēs tad pieprasītu arī sievietes, kuŗas atteicās mainīt savus uzvārdus. Bet laikam Latvijas valdība mainīs savu nostāju tikai pēc tam, kad pūcei aste ziedēs un slotas kātam lapas plauks.

Džems Apšits

Piebilde. Materiāls publicēts bez jebkādiem redakcionāliem labojumiem.

Red.

Izcilnieks un sūnu vecīši

Māris Brancis, *Krāsa un līnija*. Laimonis Mieriņš, *apgāds „Mansards”, 2012. g., 96 lpp.*

Ja redaktore grāmatu recenzentam dod apcerēšanai publikāciju, ko sarakstījis un sastādījis tā paša laikraksta mākslas recenzents, rodas dilemma: ko tagad darīt? Kollēgas slavēšana varētu izskatīties pēc bodītes vai draugu būšanas, turpretim nopelums varētu likt dažam lasītājam aizdomāties par nesaskaņām vai nenovīdību kollēgu starpā. Bet, ja nu nesen viena no mūsu teātru apskatniecēm Gundega Saulīte veikli tika galā, apceļot otra teātru apskatnieka Viktora Hausmaņa grāmatu par Veroniku Janelsiņu, neatliek nekā cits kā vien pieņemt izaicinājumu un izteikties.

Laimonis Mieriņš (1929-2011), kuŗa piemiņai veltīts glezniecības un plastikas eksperta, mūsu mākslas recenzenta Māra Branča sastādītais albums, bija varbūt pats redzamākais latviešu gleznotājs un zīmētājs britu salās. Izsekojis Mieriņa mākslinieka gaitu nedrošajam, vairāk uz agrāka laika meistarību darbu atdarināšanu orientētajam sākumam, Brancis aplūko abus galvenos Mieriņa daiļrades virzienus: abstrakto glezniecību (te tās albuma virsrakstā nosauktās krāsas!) un sievietes plikņu zīmējumu (te tās līnijas).

Mieriņa glezniecības filozofiju Brancis raksturo šādi:

Viņš vēlējās strādāt tikai un vienīgi ar krāsām, to mijiedarbību, attiecībām, pārējais viņu neinteresē. Viņaprāt, ar krāsu var izteikt to pašu, ko ar stāstījumu. Par nožēlu, skatītājs ir pieradis gleznā ieraudzīt sev pazīstamo pasauli, taču glezniecībai jāprot izteikties skaidri tikai ar saviem specifiskajiem izteiksmes līdzekļiem. Kādēļ gan glezniecībai būtu jāseko un jāatkārto tas pats, ko dara literatūra. Šādā nozīmē Laimonis Mieriņš pieskaitāms pie abstrakcionāliem. (25. lpp.)

Mieriņa mākslinieciskās darbības otrai pusei, aktu zīmējumiem, un abu pušu savienojamībai Brancis pievēršas tikpat tieši un precīzi:

Laimoņa Mieriņa gleznas un zīmējumi – abstrakcija un

reālitate – var likties nesavienojami jēdzieni, divas pretējības. Tomēr šie pretmeti nav kādas neizprotamas iedomas diktētas konstrukcijas. ... Acīm redzami māksliniekam bija par maz ar savas radošās enerģijas izlikšanu tikai krāsu problēmu risināšanā, meklējot arvien jaunas variācijas krāslaukumu ritmos un kompozīcijas uzbūvē. Tikpat spēcīgi viņu pievilka līnija. Visai iespējams, ka Laimonis Mieriņš savu vīrišķo libido līdz galam varēja ielikt tieši sievietes plikņu attēlojumos. Krāsu kontrasti un saskaņošana ir viens aspekts, cits – aktu zīmējumi. Tikai abi kopā pilnīgi izsaka Laimoņa Mieriņa kā radoša cilvēka būtību. (35.)

Grāmatas teksta daļā (7. – 43.) daudz fotoattēlu, kā arī Mieriņa veidotu grāmatu, žurnālu un katalogu vāku reprodukciju. Otrā pusē (45. – 77.) skatāmas gleznas un zīmējumi pāri ikvienai lielformāta lappusei. Grāmatas izskaņā (79. – 95.) Mieriņa dzīves chronika un ļoti plaša bibliografija. Patīk Māra Branča tēlainā izteiksme, viņa salīdzinājumi. Izstiepušos Šiplejas pilsētu, kur 1953. gadā Mieriņš ar kundzi Ilgu apmeties uz dzīvi, Brancis redz „gaŗu kā izstīdzējušu meiču”, bet telpa, kuŗā viņš iekārtojis sev darbnīcu, bijusi „neliela kā dālderis” (7.). Bet kā var cilvēks palikt pasaulē „viens kā pirksts” (10.)? Katram pirkstam taču ir četri tuvi kompanjoni! Vērtīgā grāmata tik

rūpīgi nostrādāta, ka izdevās pamanīt tikai divas faktuālas kļūdas, bet, tā kā tās skaŗ recenzenta draugus, rakstāmspalva nierz tās pieminēt. Foto attēls 19. lappusē, kur Laimonis Mieriņš skatāms ar Pēteri Krūmiņu it kā 1962. gadā Līdsas stacijā, varēja tapt ne agrāk kā 1966. gadā, kad Krūmiņš no Austrālijas pārcēlās uz dzīvi Anglijā. Zinu, jo bijām ceļabiedri uz viena kuŗa. Skolotājs un publicists Alberts Spoģis 87. lappusē savukārt pat pa divi lāgi „uzlabots” par Sproģi, tādu neraŗu viņam nākas paciest bieŗi.

Var diskutēt ar Māri Branci par Mieriņa kā cilvēka un sabiedrības locekļa attieksmi pret Anglijas latviešu trimdas sabiedrību. Ir jau paveca tradīcija, ko pasaulē iedibināja romantiķi, uzskatīt sekmīgus māksliniekus par tādiem kā pārcilvēkiem, kas viņiem veltītās monogrāfijās nekad nevar kļūdoties vai būt „nepareizā pusē”, kamēr ikdienas cilvēki, kas ap viņiem, ir nenozīmīgi, bet arī kaitināt gribīgi kā „sīcošas muŗas”. Šai tradīcijai zināmā mērā pakļaujas arī Brancis, nosaukdams Mieriņa pirmo gadu latviešu tautības skolotājus par „aizejoŗo pasauli, kas dzīvo ar ilgām pēc dzimtenes” (12.): „Viņi veidoja savu noslēgtu vidi, kuŗā pūlējās saglabāt visu no dzimtenes līdzī paņemto. Tas bija viņu stiprums un posts. Viņi turpināja strādāt, kā paŗi reiz

bija mācījuŗies, ņo tradīciju mēģinādami iedestīt jaunatnē.” (11.) Kaut autors runā par ņis parādības stiprumu un postu reizē, kopiespāids no grāmatas tomēr tiek, ka vairāk bijis posta nekā stipruma: jaunais mākslinieks tiek parādīts kā īsti atraisījies un uz ceļa pretī savam mākslinieciskajam briedumam vienīgi tad nonācis, kad iestāŗies angļu mākslas skolā. Jau no stāstījuma pirmajām lappusēm iepazīstam Mieriņu kā potenciālu izcilnieku, ko sūnu vecīŗi tikai attur no viņa mākslinieciskās potences piepildīšanas.

No 1973. gada sākot, Laimonis Mieriņš vairākkārt viesojies Latvijā. Viņš tātad pieskaitāms pie „kultūrsakarnieku” aprindām, kas prāvai trimdas sabiedrības daļai bija lamu vārds, bet citiem – uzslava. Kultūrsakari savā laikā trimdas sabiedrībā bija temats, kas uzvārdīja seviŗki asas jūtas. Atceros 1976. gadā Londonā rīkotās globālajās Daugavas Vanagu dienās lasījies referātu, lūkodams analizēt kultūrsakaru ieguvumus un zaudējumus un beigās secinādams, ka trimdas sabiedrībai zaudējumus no sakariem ir vairāk nekā ieguvumu. Māris Brancis saskata tikai medaļas vienu pusi, caurcaurim nostādāmie sakarnieka pusē. Par Mieriņa braukšanu uz dzimteni viņš raksta: „Zināmas

aprinčas, bet jo seviŗki atseviŗki cilvēki Daugavas Vanagu organizācijā ņadu rīcību uzskatīja par nodevību. Īstenajiem latvieŗiem nevar būt nekādu sakaru ar okupēto Latviju. Daudzi kultūras darbinieki tika uzskatīti par komunistiem vai sarkanaŗjiem, ja izteica kaut nedaudz savādākas domas nekā trimdas varas spice.” (38.)

Nu nebija gluŗi tā, nebija! Nebija ne **daudzo** Latvijas apciemotāju, nedz par komunistiem apsaukāto. Un nebija tādas trimdas **varas**, bija tikai paŗaizliedzīgi neatalgoti sabiedrības darbinieki, kuŗu patriotiskie sirdspuksti pulsēja godīgā harmonijā ar viņu izvīrztāju „spicē” pukstiem. Vara jau ir tikai tad, ja materiālus vai citus labumus var piespēlēt vadāmājiem, bet uz varas bāzes trimdas sabiedrība nekad nav strādājusi.

Paldies Dievam, mūsu tautas divdalījuma laiki nu ir gaŗām. Ir brīniŗķīga tā dažādība uzskatos, kādus tagad Latvijā var paust. Ir skaisti, ka viena un tā paŗa laikraksta līdzstrādnieki var paust atŗķirīgus lietu vērtējumus un ka ikvienam ir iespēja cita domas atspēkot. Paldies Mārim Brancim par vērtīgo grāmatu, arī par brīvo domu! Ņēl, ka mūsu vidū vairs nav mākslinieka Laimoņa Mieriņa.

Eduards Silkalns

Visas Latvijā iznākuŗās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvāniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.
SIA “L. Grāmata”

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294

Tālrakstis +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

ZIŅAS NO VĪTOLU FONDA

Darbs Tēvzemes labā

Ikvienu Vītolu fonda ziedotāju var uzskatīt par Latvijas patriotu, kam rūp savas zemes nākotne, un ir bezgala patīkami apzināties, ka tādu cilvēku ar katru gadu kļūst aizvien vairāk. Arī Matīss Dāvis Kukainis, viens no Draugu stipendijas atbalstītājiem, šogad nodibinājis pats savu stipendiju, kuŗa ļaus kādam jaunietim no Valmieras kļūt par zinīgu speciālistu inženierzinātnēs, matemātikā vai fizikā.

Ģimene ikvienam cilvēkam ir pati pirmā patriotisma skola. Tikai no vecākiem, vecvecākiem var iemācīties attieksmi pret savu tautu un kultūru, kā to cienīt, mīlēt un kā tās labā darīt visu iespējamo. Ģimene ir vide, kuŗā vecākās paaudzes jaunākajām nodod tradīcijas, tātad arī cilvēka pamatvērtības un attieksmi pret tām.

Matīss D. Kukainis dzimis Detroitā, viņš ir Aijas un Jāņa Kukaiņu dēls (Jānis Kukainis ir PBLA priekšsēdis, vectēvs Roberts Kukainis savulaik varonīgi

cīnījies leģionā pat Latvijas brīvību). Matīss absolvējis Detroitas Latviešu skolu, Gaŗezera vasaras vidusskolu, Mičiganas pavalsts universitātes (*Michigan State University*) mehanikas inženieru fakultāti (*B.S.M.E. – Bachelors of Science – Mechanical Engineering*), Mičiganas pavalsts jurisprudences augstskolu (*J.D. Juris Doctor – Michigan State College of Law*), ieguvis maģistra gradu (LL.M) starptautiskās un Eiropas Savienības tiesībās Rīgas Juridiskajā augstskolā. Bijis audzinātājs Gaŗezera vasaras vidusskolā, ar ALJA stipendiju strādājis Okupācijas muzejā.

Matīss Kukainis ir zvērināts advokāts Amerikas Savienotajās Valstīs, Iliņojas pavalstī, un zvērināts advokāts Latvijas Republikā, partneris advokātu birojā „Spīgulis un Kukainis”, kas atrodas Vecrīgā, Vaļņu ielā 3, netālu no Pulvertorņa. Viņa specializācija aptver tādas nozares kā nekustamā īpašuma tiesības (īpašuma mantošana, pārdošana,

iznomāšana, meža īpašuma pārdošana un vērtēšana), tiesvedība, mantojuma tiesības, intelektuālā īpašuma tiesības un komercietības. Komercietību nozarē Matīss rēgulāri sniedz padomus klientiem.

Kopš 2007. gada Matīss ieņem valdes locekļa amatu Amerikas Tirdzniecības palātā Latvijā (ATPL). 2010. gadā viņš tika

ievēlēts viceprezidenta amatā, pirms darbošanās ATPL valdē bija arī Lielbritānijas Tirdzniecības palātas Latvijā valdes loceklis. Turklāt viņš jau vairākus gadus vada kursus starptautiskās tiesībās, Eiropas Savienības tiesībās un komercietībās gan bakalaura, gan maģistrantūras studentiem vairākās universitātēs Latvijā. Matīss šogad saņēma at-

zinības rakstu „Vislabākais pasniezējs” Eiropas biznesa studiju bakalaura programmā Rīgas Starptautiskajā Ekonomikas un biznesa administrācijas augstskolā, kur jau piecus gadus viņš māca komercietības un Eiropas Savienības tiesības. Matīss pārstāv Latviju Eiropas Savienības organizācijā *Team Europe*, kuŗā darbojas akadēmiskās vides eksperti no katras ES dalībvalsts.

Matīsa tēvs – PBLA priekšsēdis Jānis Kukainis savulaik teicis: „Tikai ar izglītību mēs varam tikt uz priekšu. Mēs varam paveikt vēl daudz. Un Latvijas nākotni var nodrošināt tikai pašapzinīgi un labi informēti patrioti.” Vēl viņa ieskatā viena no patiesībām, kas apliecinājusi Dieva esamību, – Latvijas neatkarības atgūšana. Šī atziņa allaž ir pavadījusi ikvienu Kukaiņu ģimenes veikto darbu savas Tēvzemes labā, tagad – arī jaunizveidoto Matīsa Kukaiņa stipendiju.

Vita Diķe

Jaunumi Latvijas Nacionālajā bibliotēkā

Ārlietu ministrija nodod Latvijas Nacionālajai bibliotēkai diplomāta Kārļa Zariņa grāmatu kolekciju

24. augustā ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs Latvijas Nacionālajai bibliotēkai (LNB) nodeva izcilā Latvijas diplomāta Kārļa Zariņa 630 grāmatu kolekciju.

Svinīgais grāmatu nodošanas sarīkojums notika LNB Jaunākās literatūras lasītavā K. Barona ielā 14.

Grāmatu kopums saņemts no Latvijas vēstniecības Lielbritānijā 2012. gadā, un tā vēsture saistīta gan ar sūtņa Kārļa Zariņa dzīves gājumu, gan Latvijas sūtniecības Londonā vēsturi.

Grāmatu kopumā ir galvenokārt daiļliteratūras darbi. Ap 200 izdevumu ir zinātniski pētījumi par vēstures, politikas, jurisprudences un tautsaimniecības jautājumiem, kā arī likumu un valdības rīkojumu krājumi (1920-1939), atsevišķi likumu izdevumi, Ārlietu ministrijas izdevumi par ārzemju pasu izdošanu un konsulārajiem jautājumiem, kā arī citi izdevumi, kas ir bijuši sūtniecības īpašumā un izmantoti sūtniecības darbā.

Ārlietu ministrijā saņemto izdevumu (daiļliteratūra, zinātniskās grāmatas, mākslas un skatu albumi, likumdošanas kopojumi, vārdnīcas, brošūras, žurnāli u.c.) izdošanas laiks ir no 19. gs. vidus līdz 20. gs. 90. gadiem. Dažiem izdevumiem ir izcila vērtība (piemēram, „Daugavas” apgāda Zviedrijā serija *Latvijas vēsture*). Latvijas brīvvalsts laika (1918-1940) un trimdas laika izdevumi (1941-1990) apjoma ziņā ir līdzīgi. Apmēram trešā daļa ir svešvalodās (angļu, arī franču un vācu, dažas – krievu valodā).

Dāvinājuma nodošanas sarī-

kojumā apskatei izstādīta apmēram puse no Kārļa Zariņa personiskās bibliotēkas un sūtniecības Londonā grāmatu kopuma. Ministrija ir pārliecināta,

nest. Livonijas laikā ķoniņi nebija ietverti nevienas muižas administratīvajā vai tiesu varā. Kurzemes – Zemgales hercogistes laiks sākās ar tiesību

matas, kas bija ķoniņu īpašā statusa tiesiskā pamata apliecinājums. Vecākā zināmā lēņu grāmata 1320. gadā piešķirta Tongegodem (Pliķu ciems). Apskatei pieejama arī kuršu ķoniņienes tēra replika.

Starp izstādē aplūkojamām grāmatām atrodami pētnieku darbi un ceļojumu apraksti, kuŗos ķoniņu dzīve aplūkota ne tikai no etnografiskā un vēsturiskā, bet arī no tiesiskā aspekta.

Interesenti aicināti aplūkot arī LU prof. Janīnas Kursītes uzņemto ķoniņu dzimtas pēcteču fotoportretu galeriju, kas tapusi izpētes ekspedīciju laikā.

Izstāde ir nozīmīga kultūrveidojošo vērtību aktualizēšanas un pētniecības izpratnē, jo „ķuršu ķoniņi un viņu dzīvesvide – brīvcieņi Kuldīgas apkārtnē latviešu vēsturiskajā apziņā ir kļuvuši nevis par objektīvi izvērtētu kultūr vēsturisku parādību, bet par neskaidru brīvības un patstāvības alku simbolu”. (A.

Dzenis) Tādējādi kuršu ķoniņu vēsturiskā pieredze rosina domāt par to, kā izpaužas personiskā, tiesiskā un saimnieciskā brīvība un kādi apstākļi to nodrošina.

Izstāde tapusi sadarbībā ar Kuldīgas Novada muzeju, prof. Janīnu Kursīti, vēsturnieku Agri Dzeni, demografu Ilmāru Mežu, Kuldīgas Galvenās bibliotēkas metodiķi Līgu Brenci, Peniķu dzimtas pārstāvi Initu Peniķi.

Izstādes laikā septembra vidū LNB aicina uz izziņīgu sarīkojumu, kuŗā viesosies vēsturnieks Agris Dzenis, kas pievērsies padziļinātai kuršu ķoniņu vēstures izpētei; prof. Janīna Kursīte, kuŗas vadībā norisinājušās jau minētās izpētes ekspedīcijas, kā arī ķoniņu dzimtas pārstāvji, kas dokumentē savas dzimtas vēsturi un glabā atmiņas.

Informāciju sagatavojusi Kristīne Liniņa, LNB Izstāžu nodaļa

Sūtnis Kārlis Zariņš savā kabinetā

ka dāvinājums būs nozīmīgs Latvijas vēstures pētniecībā.

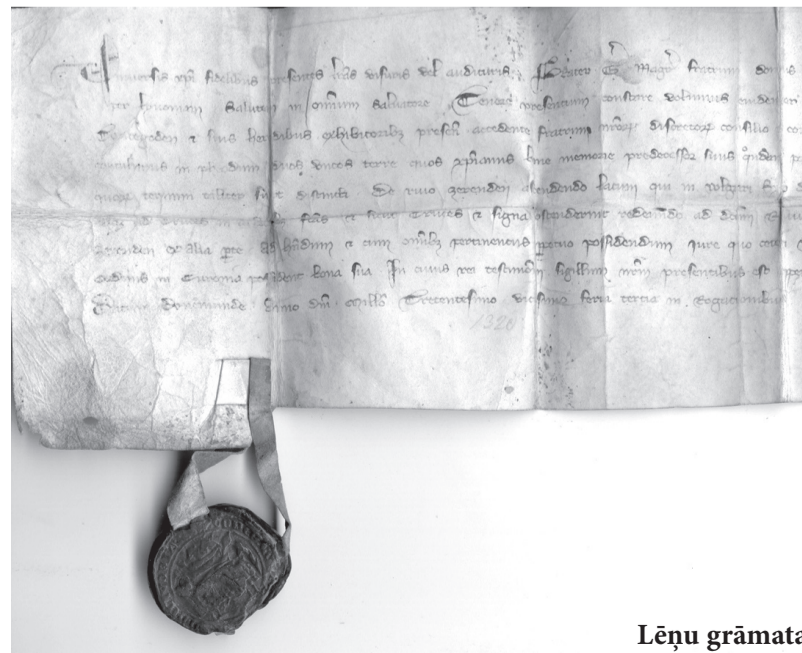
Atklāj izstādi „Kuršu ķoniņi”

No 22. augusta līdz 29. septembrim Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Izstāžu zālē K. Barona ielā 14 apskatāma izstāde „Kuršu ķoniņi”.

Kuršu ķoniņu senākās dzimtas ir seno kuršu valdnieku pēcteči, kas pēc Kurzemes pakļaušanas Livonijas ordenim 13. gadsimtā, saņemot no ordeņa lēņu grāmatas, saglabāja personisko brīvību un īpašuma tiesības. Izlēnotā zeme bija brīva no nodevām, un lēņavīram par tās lietošanu nebija jāveic klaūšas, bet tikai lēņa pienākumi, no kuŗiem galvenais bija kaŗadie-

ierobežojumu un muižnieku vēlmi pārņemt zemes. Krievijas imperijā savas tiesības bija jāpierāda no jauna. Neatkarīgās Latvijas gados ķoniņu sociālās privilēģijas tika likvidētas, un 1929. gada likums paredz zemes sadalīšanu viensētās.

Izstāde veidota kā ieskats kuršu ķoniņu kultūrvēsturiskajā mantojumā, izstādot gan vērtīgākos pētījumus un periodisko izdevumu rakstus no LNB krājuma, gan Kuldīgas Novada muzeja krājumā un privātpersonu dzimtas arhīvos glabātās unikālās materiālās un dokumentālās liecības – fotografijas, dokumentus, sadzīves priekšmetus un lietiskās mākslas darinājumus. Līdz ar citiem juridiska rakstura dokumentiem apskates vērtas ir ekspozīcijā iekļautās lēņu grā-

Lēņu grāmata

Sācies Vītoli fonda 11. mācību gads

Septembris ir klāt, un līdz tam nāk prieks par jauna mācību gada sākumu. Dažādu Latvijas augstskolu durvis vērs mērķtiecīgi jaunieši, kuŗu sapnis ir ne tikai iegūt labu izglītību, bet savas zināšanas nākotnē veltīt savas tēvzemes izaugsmei un attīstībai. Viņu vidū nu jau desmit gadus ir arī Vītoli fonda stipendiāti - centīgi un talantīgi jaunieši no maznodrošinātām ģimenēm, kuŗi ar saviem sasniegumiem mācību darbā izpelnījušies fonda ziedotāju uzticību.

Šogad vairāk nekā ar 300 ziedotāju atbalstu jauno mācību gadu uzsāk 600 jaunieši. Stipendijās plānots izmaksāt vairāk nekā Ls 690 000. Stipendijas lielumu - no Ls 1000 līdz Ls 2000 - nosaka ziedotājs. Ar 417 stipendiātiem līgumi pagarināti, bet 183 stipendiāti atbalstu saņems pirmo gadu. Vilis Vītols allaž stipendiātus ir uzskatījis par savas tautas „zeltu” un teicis: *Viņi visi... ir mana cerība. Cerība, ka izaugs jauna paaudze, citāda. Ka viņi uzcels jaunu Latviju – tādu, par kādu esam sapņojuši. Par kādu cīnījušies mūsu senči, strēlnieki, leģionāri un tie, kas gāja uz barikādēm.*

Fonda jubilejas svinības aizsākās 4. aprīlī, kad ziedotāji un stipendiāti ar sveču liesmiņām pie Brīvības pieminekļa simboliski turpināja Vītoli ģimenes aizsākto Gaismas ceļu, bet 16. augusts pulcēja ziedotājus un stipendiātus 10 gadu jubilejas sarīkojumā, lai kopā priecātos par paveikto un pateiktos ziedotājiem.

Alfrēds Grava, ilggadējs un nesavtīgs fonda atbalstītājs, Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris, saka: *Allaž esmu bijis pārliecināts, ka visi fonda ziedotāji ir īsteni savas tēvzemes patrioti, kuŗi vēlas nākotnē nodrošināt tās veiksmīgu attīstību. Priecājos, ka arī man liktenis dāvājis iespēju būt viņu vidū. Bet jauniešiem vēlu, lai pietiek spēka un uzņēmības turpināt iesākto!*

Stipendiāti augstu vērtē parādīto uzticību un apliecina to ar sasniegumiem mācību darbā. Pagājušajā mācību gadā izcilus rezultātus sasnieguši 132 studenti, kuŗu sekmju caurmēra vērtējums ir 9 balles un augstāk. Savukārt mīlas vēstules pauž, ka jauniešiem bieži tikpat svarīga kā materiālais atbalsts ir apziņa, ka viņu liktenis kādam nav vienaldzīgs. Stipendiāte Sintija Dika vēstulē raksta: *Tie nav tikai naudas līdzekļi, tas patiešām ir sirds siltums, jo jūs pierādāt, ka nepaliekat vienaldzīgi ne tikai cilvēku, bet arī savas valsts priekšā. Latvija ar jums lepojas!* Bet Linda Broka saka: *Mans domu, dvēseles un baltākas, skaistākas nākotnes lidojums ir sācies, tāpēc ka esmu ieguvusi jūsu labestību, uzticību un mīlestību, kas dāvā man iespēju mainīt sapņus pret īstenību.*

Ar ziedotāju atbalstu šo desmit gadu laikā augstāko izglītību dažādās Latvijai nepieciešamās speciālitātēs ieguvuši 1500 jaunieši. Fonda desmit gadu

jubilejas sarīkojumā bijušie stipendiāti vēlreiz apliecināja: „Finiša nav, ir tikai starts!” - jo savulaik saņemtais atbalsts ir licis ne tikai attaisnot ziedotāju uzticību, bet arī turpināt labo darbu ķēdi, - ir nodibināta Draugu stipendija, ko veido nu jau augstskolas beigušo jauniešu ziedojumi.

Ziedotāju un stipendiātu kopīgais gājums ir līdzīgs Piena Ceļam - tikpat plašs, bezgalīgs. Taču ir nepieciešama uzņēmība, neatlaidība un vēlme par savu padarīt ne tikai šo laiku, bet arī nākotni, - tikai tā iespējams īstenot fonda pamatideju: „Ar izglītību dzīvē sasniegt tādu līmeni, lai varētu nākotnē palīdzēt citiem.”

Kad svētku sarīkojuma īpašie viesi - diriģenta Inta Teterovska vadītais jauniešu koris „Balsis” atskaņoja J. Meīņa „Tev mūžam dzīvot, Latvija!”, ikviens juta, ka desmit gadus paveiktais ir apliecinājums patiesai savas zemes un tās cilvēku mīlestībai.

Vītoli fonda jubilejas sarīkojuma goda viesis, Rundāles pils mūzeja direktors Imants Lancmanis svētku ievadā sacīja: *Šodien mūs kopā savēdis viens vārds - izglītība. Šis jēdziens satur vārdu glīts. Taču tas nav sejas un stājas glītums, bet kaut kas daudz būtiskāks - prāta, sirds un dvēseles glītums. Cilvēks var dzīvot pilnvērtīgu dzīvi tad, ja izglītība spējis atrāstīt to, kas katrā ir ielīkts, ja izkoptas iemaņas un prāts. Savukārt tauta var būt pilnvērtīgs kopums tikai tad, ja tajā ir izglītoti pilsoņi, kas nāk ar savu augstvērtīgo piensumu visās dzīves jomās.*

Fonda dibinātājs Vilis Vītols savu svētku uzrunu beidza ar vārdiem: *Cilvēka mūžs nav bezgalīgs, bet vislielāko gandarījumu jebkuŗam jau dzīves laikā sniedz apziņa, ka pēc mums kaut kas paliks - uzceltais nams, izaudzīnātie un izskolotie bērni, kāds izcils mākslas darbs. Taču ikviens ziedotājs pēc sevis atstās vēl daudz vairāk - ieguldījumu Latvijas nākotnē, kas turpmāk izglītīs gudrus un centīgus jauniešus, kamēr vien pastāvēs mūžīgā Latvija.*

Mīļš paldies visiem ziedotājiem!

2012./ 2013. mācību gadā administrētās stipendijas

Mūža stipendijas:

Vītoli fonda stipendija, *In Memoriam* Biruta Rubess stipendija, Osvalda un Ilgas Kēses (Selonijas) stipendija, Jaunsardzes fonda, Ērikas Rītiņas ģimenes piemiņas stipendija, Alfreda un Sarmītes S. Gravu ģimenes stipendija, Arņa Tiliba piemiņas stipendija, Vairas Viķes-Freibergas, Korp! Spīdola, Kanadas un ASV latviešu devums, stipendija Aleksandra un Austras Circeņu piemiņas stipendija, Emmas A. Kampes piemiņas stipendija, Miķeļa un Ievas Gravu piemiņas stipendija, Vairas Viķes-Freibergas, Korp! Spīdola, Kanadas un ASV latviešu devums, stipendija,

Vītoli fonda 10 gadu jubilejas svinībās

Vairas Viķes-Freibergas, Korp! Spīdola, Vilhelmīnes Līnas Ozolas piemiņas stipendija, Evarista un Mārites Bērziņu stipendija, Kārļa Cīruļa stipendija, Oskara un Irenes Dumpju stipendija, Annas un Jāņa Cerbuļu stipendija, Jāņa Arvīda Bungas un Metas Kalniņas-Bungas piemiņas stipendija, Kornēlija Dinberga piemiņas stipendija, *In Memoriam* Dagnija Strautnieks stipendija, Daugavas Vanagu Toronto nodaļas stipendija, Paula un Ariadnes Dzintaru stipendija, LAB-AN stipendija, Leopolda Sipoliņa stipendija, Viktorijas Mickānes piemiņas stipendija, Mirdzas un Zēmas Lūsis piemiņas stipendija, Juŗa Melbārŗa piemiņas stipendija, Astrīdas un Laimona Jansonu stipendija, Birutas un Daumanta Heisteru stipendija, Birutas un Dzintara Abulu ģimenes stipendija, Valŗa Muiŗnieka piemiņas stipendija, Ārstu Mirdzas un Voldemāra Gulēnu piemiņas stipendija, Karakasas dāmu komitejas stipendija, Daugavas Vanagu Kanadas valdes stipendija, Ritas (Saulītes) Petriŗekas piemiņas stipendija, Metas Ūdris piemiņas stipendija, Veras *Diwisch* stipendija, Dr. Emīla Osis un Daces Muriķis-Osis stipendija, Hugo un Mirdzas *Karlsson* piemiņas stipendija, Māmulītes stipendija, Veltas Skultānes piemiņas stipendija, Pauderu ģimenes stipendija, Emilijas Krūss piemiņas stipendija, Viŗa Barēvica piemiņas stipendija, Mairas Zālītes-Turaidis piemiņas stipendija, Visvalŗa un Māŗas Sniedzes piemiņas stipendija.

Fondu stipendijas

Zvejnieku ģimenes stipendija, Anglijas Latvieŗu izglītības fonda stipendija, Arnolda un Helēnas Sildegu fonda stipendija, Elfrīdas un Jāņa Rutku fonda stipendija, Daugavas Vanagu Melburnas nodaļas stipendija, Daugavas Vanagu Anglijas fonda stipendija, Lielvārdes novada stipendija, Latvieŗu fonda - Kārŗa Irbiŗa piemiņas stipendija, Talsu novada fonda stipendija.

Organizāciju stipendijas

Pasaules brīvo latvieŗu apvienības stipendija, Saginavas Latvieŗu kluba stipendija, Adelaide Latvieŗu biedrības - Benitas Vembris piemiņas stipendija, ELJA 50 stipendija, Rigas Hanzas Rotari kluba sti-

pendija, Korporācijas Fraternitas Lataviensis - Alfreda un Almas Apses piemiņas stipendija, Latvijas Zontu kluba stipendija, Rīgas Starptautiskā sievieŗu kluba, Korp! Imerija, Anglijas kopas stipendija, Latvieŗu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē stipendija, Kanberas Latvieŗu biedrības stipendija, Sidnejas Latvieŗu biedrības, Čikāgas latvieŗu kultūras sakaru grupas stipendija, Cēsu pils ģildes stipendija.

Uzņēmumu stipendijas

„Danske Bank” stipendija, „Latvija Statoil” stipendija, „Biko-Lat” stipendija, Viesnīcas „Radi un draugi” stipendija, SEB stipendija, „Microsoft Latvia” stipendija, „Lāŗplēŗa centrs” stipendija, Puratos Latvia stipendija, KPMG Baltics stipendija, ERGO stipendija, „SEB Wealth Management” stipendija, SIA „Apsīte” stipendija, SIA „Infleks” stipendija, Benitas Krēslīņas piemiņas stipendija, Edgara Voŗska ģimenes stipendija, SIA „Kurekss” stipendija, SIA „Ernst & Young” stipendija, SIA „Euroskor Latvija” stipendija.

Privātpersonu stipendijas

Juŗa Vītola R. piemiņas stipendija, Andreja Alfrēda un Silvijas Zeltkalnu stipendija, Īras un Pēŗera Bolŗaitis stipendija, Aivara Andersona ģimenes stipendija, Viŗa un Carolinas Vītoli stipendija, Viŗņa Viktora Œveics stipendija, Leopolda un Kristīnes Kliŗānu, Līgas Korsts Streipas un Laimona Streipa stipendija, Buduŗu ģimenes stipendija, *Dulcie* un Andreja Ozoliņu stipendija, Annas Māŗas Hrgetiŗ stipendija, Kristian Hrgetiŗ stipendija, Pēŗera Hrgetiŗ stipendija, Ata Bredovska un Balvas Kūlas Bredovskas stipendija, Gundara un Astrīdas Strautnieku stipendija, Edvīna Kalniņa piemiņas stipendija, *In Memoriam* Gaida Risbergs stipendija, Valsts prezidentes Vairas Viķes-Freibergas stipendija, Guntara Kokoreviŗa stipendija, Gunāra un Ināŗas Reiņu stipendija, Juŗa Gravās piemiņas stipendija, Āboliņa-Elsiņa stipendija, Ārstes Hermīnes Mednes piemiņas stipendija, Ingridas Œirses stipendija, Maldas un Raimonda Vernera Dzelzkalns stipendija, Renātes un Gunāra Duburu stipendija, Rūŗienas stipendija, Baibas Ināŗas Cīrules piemiņas stipendija, Cēsu stipendija,

Aivara Sluŗa stipendija, Ineses Auzīņas Smitas un Rodŗera Smita stipendija, Māŗcīŗa Arveda Celma piemiņas stipendija, Intas Œirses stipendija, Ulda un Sarmītes Gravu stipendija, Artūra Cīpuŗa piemiņas stipendija, Briseles Latvieŗu stipendija, Ērika Grūbes stipendija, Zirģeļu ģimenes piemiņas stipendija, Zēmas Grīnfeldes-Breŗinskis piemiņas stipendija, Ernās Bertas Meijas Gurķis un Veltas Meijas Gipters piemiņas stipendija, Māŗa un Elitas Jurēviŗu stipendija, Paula Jēkaba Anstrata piemiņas stipendija, Kristīnes Anstrats un *Janet* Geovanis stipendija, Vaidas Miķītes *Jordan* stipendija, *Neal F.Jordan* stipendija, Rasmus Balodes piemiņas stipendija, Hugo un Eleonoras Streipu piemiņas stipendija, Andŗa un Daces Dārziņu stipendija, Ilzes Viŗas un Vitauta Kalniņu stipendija, Mirdzas un Alfreda Grāmatiņu piemiņas stipendija, Sandras Kalnietes stipendija, Pēŗera Pēŗersona un Aivara Ivara Juŗa Sinkas stipendija, Anitas un Georga Andrejevu stipendija, Zaigas Alksnes Phillips stipendija, Jāņa Neiburga un Natālijas Rīters-Neiburgas stipendija, Noras Miŗules stipendija, Edvīna Samuŗa stipendija, Jāņa un Valdas Kārķliņu stipendija, Cerbuļu ģimenes stipendija, *Sven* un Kristina stipendija, Ilmāra Lazovska piemiņas stipendija, Krogzemju dzimtas stipendija, Laimas *Speakman-Brown* piemiņas stipendija, Annas Pāvulānes piemiņas stipendija, Viŗņa Plūmes piemiņas stipendija, Aizkraukles attīstībai, Sandras Pēŗersons - Ādolfa Siŗa stipendija, Edvarda Dunēna - Ādolfa Siŗa stipendija, Prof. Edgara Imanta Siŗiņa piemiņas stipendija, Mecenātu Borisa un Ināŗas Teterēvu stipendija mūzikā, Elgas Rodzes-Œīselis piemiņas stipendija, Viktora Kanberga piemiņas stipendija, Bertas Elīnas Pilskalnes (dzim. Bērziņa) piemiņas stipendija, Jevģenija un Olgas (dzim. Rubenes) Petriŗeku piemiņas stipendija, Lidijas un Bertrama Rozenbergu piemiņas stipendija, Jāņa Tauriņa stipendija, Visvalŗa un Sigrīdas Dzeņu Dimanta kāzu stipendija, Beņķu-Rubeņu ģimenes stipendija, LU docenta Jāņa Fridriŗsona piemiņas stipendija, Vaino V. *Keelmann* stipendija, Elzas Œezberes piemiņas stipendija, Viŗa un Martas Vītoli Zelta kāzu stipendija, Viestura Neimaņa stipendija, Zobārstes Birutas Vanagas stipendija, Ulda un Bitītes Bluŗu, Ginta un Ilzes Purmaŗu stipendija, Ausmas un Kārŗa Bļodnieku stipendija, Voldemāra Pamovska piemiņas stipendija, Ainas Kļaviņas piemiņas stipendija, Valdas Neimanis piemiņas stipendija, Ērika Britiņa piemiņas stipendija, Kārŗa Kleina stipendija, Advokātes Ilzes Œulces stipendija, Almas Aluŗānes piemiņas stipendija, Raymond Lawrence Drake stipendija, Draugu stipendija.

Pieprasīt ES tiešmaksājumu likvidēšanu

Dr. Kārlis I. Āboliņš,
Ķelnes universitātes
ekonomikas zinātņu doktors

Pareizāk būtu, ja Latvija neubagotu tiešmaksājumu izlīdzināšanu, bet iestātos par to likvidēšanu.

Ir labi, ka Latvijas lauksaimnieki sākuši nopietnu cīņu par godīgiem Eiropas Savienības (ES) tiešmaksājumiem. Taču ir svarīgi zināt to cīņas lauku, kur uzvara būs aptveroša, iespaidīga un ieguvums patiešām būs ne tikai lauksaimniekiem.

ES Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) maksājumus veido trīs pilāri jeb trīs cīņu lauki. Pirmais pilārs ir tiešmaksājumi. Otrais pilārs veicina ilgtspējīgu, it sevišķi bioloģisku lauksaimniecību. Trešais pilārs veicina inovācijas lauksaimniecībā.

Tik tiešām visām bijušajām Padomju Savienības bloka valstīm pirmā pilāra maksājumi ir zemāki nekā pārējām ES valstīm. It sevišķi tas attiecas uz Baltijas valstīm, un Latvija saņem vismazākos pirmā pilāra maksājumus. Vai šī situācija ES ir nīrgāšanās par Baltijas valstīm un it sevišķi par Latviju? Te tomēr der zināt, kādēļ šie maksājumi ieviesti.

Pamats ES tiešmaksājumiem bija tas, ka austrumos no Elbas upes veidojās kolchozi. Citviet – Francijā, Itālijā un it sevišķi Beļģijā – bija izveidojušās spēcīgas komunistiskās partijas, kas propagandēja jauno lauksaimniecības organizācijas veidu: zeme ir visas tautas īpašums, un to apstrādā attiecīgi izveidotie kopuzņēmumi. Der arī zināt, ka Brisele spēcīgās Beļģijas komunistiskās partijas dēļ kļuva par ES galvaspilsētu.

ES ieviesa tiešmaksājumus lauksaimniekiem, lai aizkavētu ES lauksaimniecības pārorganizēšanu pēc Austrumu parauga.

Ar tiešmaksājumiem aizkavēja arī badu bēgļiem no Austrumeiropas, tostarp arī daudziem latviešu bēgļiem. Ar tiešmaksājumiem panāca, ka ES attīstījās lauksaimniecības tehnikas ražošana, daudzās jomās vēl šodien tā ir vadošā pasaulē un ar daudzām labi samaksātām darba vietām. Uz šī fona var saprast, kāpēc vecās ES dalībvalstīs negrib piekrist, ka jaunajām ES dalībvalstīm ir jāsaņem tādi paši tiešmaksājumi kā vecajām. Ir pat maz ticams, ka Eiropas Komisija (EK) piekristu palielināt tiešmaksājumus Latvijai vai kādai citai jaunajai ES dalībvalstij.

Tiešmaksājumiem pamata vairs nav

Pareizi būtu, ja jaunās ES dalībvalstīs – it sevišķi jau Latvijā – neubagotu tiešmaksājumu izlīdzināšanu, bet uzsvērtu, ka vairs nav pamatojuma tiešmaksājumiem un tāpēc tiešmaksājumi vispār jālikvidē

ES un visa tiešmaksājumu nauda jāizmanto KLP otrā un trešā pilāra vajadzībām.

Ar to jaunās ES dalībvalstīs un it sevišķi Latvija nostātos priekšgalā arvien spēcīgākai attīstībai un diskusijai par nākotnes lauksaimniecības politiku ES. Vecajās ES dalībvalstīs pastiprinās uzskats, ka tiešmaksājumi veicina vairs vienīgi lauku rūpniecisku apsaimniekošanu ES. Sekas ir ar herbicīdiem, pesticīdiem un minerālmēsliem piesārņota zeme, dzeramais ūdens bez filtrēšanas un ķīmiskas apstrādes nav iegūstams. Ne tikvien Baltijas jūra aizaug ar algēm, industriālās lauksaimniecības piesārņota, un tādējādi arvien ātrāk tiek iznīcināta tur mītošā zivju populācija. Vāciju arvien biežāk pāršalc ziņas, ka kūtiņi notiek bezmaz vai lopu un putnu mērdēšana, lai lielveikaliem varētu piedāvāt lētu gaļu un lētas olas.

Ilgtspējīgu lauksaimniecību

Mainītu no industriālās uz ilgtspējīgu lauksaimniecību ES pieprasa ne tikai zaļās partijas, bet, piemēram, Vācijā šis pieprasījums ir jau aktuāls. Par to var katru gadu februārī pārliecināties Nirnbergā, kad tur notiek aptverīgā bioloģisko preču izstāde *BioFach*.

Tur ļoti iestājas par to, ka tiešmaksājumi ir likvidējami, bet tiešmaksājumu nauda jāizmanto ilgtspējīgas lauksaimniecības un lauksaimniecības inovāciju atbalstam un veicināšanai.

Uz šī fona būtu gudri darīts, ja arī Latvija pieprasītu, ka ES tiešmaksājumi ir jālikvidē un ES atbalsta vairs vienīgi ilgtspējīgu

un inovatīvu lauksaimniecību bez pesticīdiem, herbicīdiem un minerālmēsliem. Pareizi būtu, ja ne tikai Latvija, bet visas Baltijas valstīs savu lauksaimniecības politiku veidotu, atbalstot un veicinot vienīgi ilgtspējīgu, galvenokārt bioloģisku un inovatīvu lauksaimniecību.

Kaņepes – atjaunots piemērs

Innovācijas ir skārušas tādas vecas kultūras kā, piemēram, kaņepes. Tās strauji pāraug nezāles, tādējādi nevajag ne herbicīdus, ne pesticīdus. Kaņepes bija pagājušo gadsimtu svarīga rūpnieciska izejviela, un tās būs nākamo gadu desmitu svarīga rūpnieciska izejviela. No kaņepēm ražo papīru, audumus, siltumizolāciju, pārtiku, medikamentus, kosmētiku, detaļas automobiļiem un dzīvojamām mājām, eļļas, degvielu un siltumu. Plastmasu un stikla šķiedru var aizstāt ar izstrādājumiem no kaņepēm bez kvalitātes zudumiem. Kaņepju izstrādājumu atkritumus var atkal pārstrādāt, un tā mazinās dabas piesārņošanu.

Vācijā mājas arvien vairāk siltina, lietojot kaņepes. Latvijā siltuma izolācijai importē akmens vati. Gandrīz 50 procentus koka savrupmājas detaļu var pagatavot no kaņepēm. Kaņepju detaļas savrupmājās veicinot cilvēku veselībai labu gaisu, tādējādi aizkavējot klepu, iesnas un reizes pasliktināšanos. Kaņepju sastāvdaļas ne tuvu nav pilnīgi izpētītas, tāpēc zinātniekiem un pētniekiem pavežas plašs nākotnes darbalauks. Taču ne tikvien kaņepes piedzīvo jaunas iespējas. Ar lupinām cer aizstāt

no Dienvidamerikas dārgi importējamo soju. Lupinas bezbēdīgi aug Latvijas grāvmalās.

Ilgtspējība nesīs pārmaiņas

Ilgtspējīga lauksaimniecība aizstāj kolchozu industriālo lauksaimniecību un tādējādi ir mazu un vidēju, un inovatīvu produktu uzņēmumu pamats. Sekas tam var redzēt jau šodien. Piemēram, Vācijā un Francijā cilvēku aizplūšana uz lielpilsētām mazinājās vai apstājās pavisam. Rūpnieciskai ražošanai arvien mazāk ir vajadzīgi cilvēki – to arvien vairāk mechanizē un automatizē.

Alternatīva ir ilgtspējīga ražošana un inovācijas. Uz šiem diviem aspektiem ir jābalstās ekonomikas un it sevišķi lauksaimniecības politikai Latvijā. No mārketinga viedokļa neapšaubāmi būtu labi, ja tāda būtu visu Baltijas valstu ekonomikas un lauksaimniecības politika. Tad vairs nevajadzētu domāt un runāt par pabalstiem, lai lauku ļaudis pārceltos uz pilsētām. Tieši pretēji. Pabalsti būtu vajadzīgi, lai no pilsētām un ārzemēm cilvēki aizpildītu darba vietas ilgtspējīgos un inovatīvos mazos un vidējos uzņēmumos provincē.

Taču uz šī fona būtu nepieciešams pārorganizēt vismaz vienu politisko partiju Latvijā. Tad nevarētu būt kopā *zaļie* zemnieki ar rūpnieciskiem zemniekiem.

Pirmpublikācija *Latvijas Avīzē* (20.08.2012)

Šo un citus rakstus varat lasīt portālā LA.lv

Baltische Briefe par Baltiju Ferdinandu fon Vrangeli atceroties

Vācbaltu izdevumā *Baltische Briefe* Pēters Krinics veltījis rakstu admirāļa barona Ferdinanda fon Vrangeļa 215. dzimšanas dienas atcerē, stāstot par viņa nozīmīgo lomu Igaunijas vēsturē.

Vrangelis dzimis 1796. gadā Pleskāvē nabadzīgā ģimenē. Kad zēns paaugās, vecāki, kuŗiem nebija līdzekļu dēla skološanai, nolēma viņu ar radnieka palīdzību sūtīt Sanktpēterburgas kadetu skolā, kur mācījās krievu muižnieku atvases. Ferdinandam bija gaiša galva, un viņš drīz vien savā klasē kļuva par *primus* – labāko skolnieku un šo „titulu” saglabāja līdz mācību beigām. Par apdāvināto jaunekli uzzināja cars Aleksandrs I un nolēma viņu virzīt zinātnieka karjērai. Admirāļa Johana Ādama fon Krūzenšternavadībā Ferdinandu iekļāva ekspedīcijā, kas gatavojās pasaules apceļojumam.

Mičmanis Vrangelis bija sajūsmā par iespēju redzēt pasauli un nodoties pētījumiem. No 1820. līdz 1824. gadam tika organizēta ekspedīcija uz Sibīrijas ziemeļaustrumiem, lai veiktu okeana krasta mērījumus un noskaidrotu, vai imperijas

Galējos ziemeļus un Aļasku savieno cietzeme. Tagad mēs zinām, ka tā tas nav, taču vairāk nekā pirms divsimt gadiem jautājums nebija tik skaidrs. Jaunais zinātnieks ekspedīcijā ieguva daudz vērtīgu materiālu. Viņa zinātniskie pētījumi saglabāja vērtību vairāk nekā 100 gadus. Sala Ziemeļu ledus okeanā iepretim Kolimas upes grīvai tika nosaukta par Vrangeļa salu.

Vrangeļa zinātniskie darbi guva atzinību valdības aprindās. 1829. gadā Vrangeli iecēla par Aļaskas (toreiz piederēja Krievijai) gubernātoru. Viņš bija arī Krievijas-Amerikas sabiedrības direktors. Vrangelis aktīvi protestēja pret cara valdības nodomu pārdot Aļasku Amerikai. Būdams gubernatora amatā, Vrangelis izpētīja okeana piekrasti no Beringa jūras šauruma līdz Kalifornijai un izveidoja meteoroloģisko observatoriju. 1836. gadā sabiedrības uzdevumā viņš veica savu trešo apceļojumu apkārt pasaulei. Tajā pašā gadā Vrangelim piešķīra kontradmirāļa dienesta pakāpi un pasniedza augstus Krievijas imperijas apbalvojumus.

Barons Ferdinands fon Vrangelis. Pēc nezināma Rūilas mākslinieka gleznas

1840. gadā Vrangeļa mantojumā nonāca Rūilas muiža Igaunijā. Vrangeļu ģimene tur dzīvoja gandrīz simt gadus, apsaimniekojot 12 000 hektaru zemes, un nodibināja Rūilas bērniem pirmo skolu. Ferdinanda dzīvesbiedre baronese Elizabete Rosiljone, ar kuŗu viņš apprecējās 1829. gadā, ciema iedzīvotājiem sniedza medicīnisko palīdzību. Vrangeļa ģimenē piedzima deviņi bērni, izdzīvoja pieci. Dzīvodams lauku klusumā, Vrangelis turpināja meteoroloģiskos novērojumus, rakstīja dienasgrāmatu, kas saglabājusies viņa arhīvā.

Ferdinands fon Vrangelis miris 1870. gadā, apglabāts ģimenes kapličā Rūilā. Apbedīšanas ceremonija atbilstīgi aizgājēja

vēlmei bija vienkārša. Ciema zemnieki nesa zārku uz pleciem no baznīcas līdz kapavietai, gājiena priekšgalā Vrangeļa dibinātās skolas bērni dziedāja viņa iemīļoto korāli. Ciema ļaudis sēroja par slavenā vīra aiziešanu mūžībā un pateicās Dievam, ka ciemā dzīvojis tāds augstdzimis cilvēks un viņiem veltījis daļu savas dzīves gājuma.

Barona Ferdinanda fon Vrangeļa iedibināto tradīciju – būt vienkāršo ļaužu labdarim – turpināja viņa pēcnācēji līdz pat 1944. gadam, kad nācās doties emigrācijā. Rūilas muižas pēdējais īpašnieks bija Ferdinanda mazmazdēls Hanss barons fon Vrangelis.

Aprīlī Tukumā, Lielā ielā 20, atklāja piemiņas plāksni vācbaltu literātei Gertrūdei fon den Brinkenai (1892-1982). Durbes pili notika viņas dzejas grāmatas „Kad mājās nāc...” atvēršana. Dzejas izlase pirmo reizi izdota latviešu valodā par godu dzejnieces 120. dzimšanas dienai. Vācu literātūrā Gertrūde fon den Brinkena pazīstama ar savām balādēm un arī ar dzeju un romāniem par Kurzemes vēsturē nozīmīgām temām. Plašākai sabiedrībai Latvijā dzejniece nav pazīstama, jo viņas darbi līdz šim latviešu valodā nebija izdoti. Brinkenas dzeja

pieskaitāma pie vācbaltiešu dzejas zelta fonda. Viņa saņēmusi vairākas nozīmīgas literārās balvas Vācijā. Grāmatā sakopoti dzejoļi no vienpadsmit krājumiem.

Gertrūdes fon den Brinkenas dzejas izlasē „Kad mājās nāc...” iekļauti dzejoļi no 11 krājumiem, un tajos dominē mūsdienu Latvijas lasītājam aktuālas temas – dzimtenes mīlestība, zaudējuma tema, ticība un pārdoms par eksistenciālām vērtībām. Dzeja lasāma arī oriģinālvalodā. No vācu valodas dzeju tulkojis filoloģijas zinātņu doktors Valdis Bisenieks. Izlase papildināta ar Volfditricha Šmīda-Kovarcika sagatavoto dzejnieces biografiju, Dr. Māras Grudules recenziju un Tukuma mūzeja speciālistes Intas Dišleres sakopojumu par dzejnieces saistību ar Tukumu.

Gertrūde fon den Brinkena dzimusi 1892. gada 18. aprīlī Briņķu Pedvālē pie Sabīles, skolojusies Jelgavā un Tērbatā. Pirmā pasaules kara sākumā bijusi medicīnas māsa krievu kara hospitālī Bērzainē pie Cēsīm. 1915. gadā kopā ar māti pārcēlās uz Tukumu un apmetās Tukuma ārsta Vilhelma Bilova mājā Lielajā ielā 31 (tagad 20). 1927. gadā pārcēlās uz Frankfurtu pie Mainas Vācijā.

Baltische Briefe lasījis
P. Karlsons

NOVADU ZIŅAS

Aicina Eiropas Kultūras mantojuma dienas

Eiropas Kultūras mantojuma dienu zilā karoga simbolika

Ventspilī, Piemiņas laukumā, 7. septembrī oficiāli atklāj 18. Eiropas Kultūras mantojuma dienas Latvijā „Baltijas jūras piekrastes un iekšējo ūdeņu kultūras mantojums”, kas notiek no 7. līdz 9. septembrim un ko rīko Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (VKPAI). Pie 29 „ūdens” objektiem Latvijas reģionos tiek pacelti Eiropas Kultūras mantojuma zilie karogi.

Eiropas Kultūras mantojuma dienu atbildīgā koordinatore ir VKPAI Kultūras mantojuma politikas daļas vadītāja Baiba Mūrniece. Kurzemes pilsēta Ventspils par Mantojuma dienu oficiālās atklāšanas vietu izvēlēta tāpēc, ka Ventspils atrodas pie jūras un ir otra lielākā ostas

pilsēta Latvijā, bagāta ar mantojumu, kas saistīts ar jūru un tiek uzverts kā vērtība, kopts un izmantots attīstībai.

Kurzemē atrodas visvairāk (14) Baltijas jūras piekrastes un iekšējo ūdeņu kultūras mantojuma objektu, un Mantojuma dienās īpaši godā tiks celts Piejūras brīvdabas muzejs, enkur-taka un Loču tornis Ventspilī,

Mūra tilts pār Imulu, Liepājas kanāli, Ovišu bāka, jūras piekrastes mantojums Jūrkalnē, Vilkumuižas ezera senkapi Talsos, vikingu laika senvietas pie Ālandes upes, Miķeļbāka, Užavas bāka, Slīteres bāka, Dundagas novada (Kolkā) steķi, piestātne laivām, Papes bāka un Kuldīgas tilti.

Zemgalē Eiropas Kultūras

mantojuma karogs tiks pacelts Jaunjelgavas pilsētas vēsturiskajā centrā, pie Sēlpils pilskalna un viduslaiku pils, kā arī pie Mežotnes pilskalna.

Latgale pārstāvēta ar dabas parku „Daugavas loki” un Slutišķu sādžu, Daugavpils cietoksni, Ičas apmetni un Zvejnieku ciemu *Īdeņu* Rēzeknes novadā.

Vidzemē tūristus un interesentus gaidīs pārceltuve pār Gauju Ligatnē, Araišu ezerpils, mūra loka tilts pār Kujas upi un Pilssala Alūksnes ezerā.

Rīgā un Rīgas reģionā īpaši tiks izcelts Jūrmalas brīvdabas muzejs, Daugavas muzejs,

Latvijas zvejnieku dzīves liecības Latvijas Etnografiskajā brīvdabas muzejā un Daugmales pilskalns.

Būtiska Latvijas kultūras mantojuma daļa ir saistīta ar ūdeni, kuģošanu un zvejniecību, par ko saglabājušās vēstures liecības. Cilvēks jau kopš senatnes savu dzīvesvietu ir izvēlējis ūdeņu tuvumā. Latvijā jūras krasta līnijas kopgarums ir 498 kilometri. Latvijā ir 2256 ezeri (lielākie – Lubāns, Rāznas, Engures, Burtnieks) un vairāk nekā 12 400 upes (nozīmīgākās – Daugava, Lielupe, Gauja un Venta).

Valija Berkina

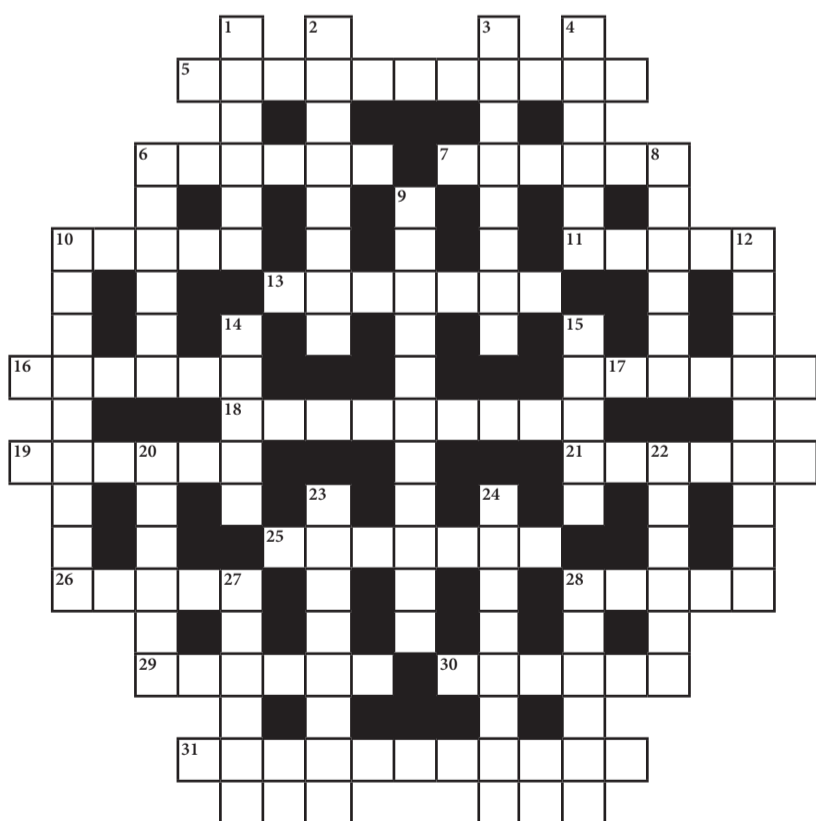
Foto no VKPAI archīva

No Slīteres bākas (celta pirms 160 gadiem) paveras lielisks skats uz Slīteres nacionālā parka mežiem un Baltijas jūru – skaidrā laikā var redzēt Sirves bākas torni Sāmsalā (Igaunija), Irbenes radiolokatora šķīvi un Miķeļbāku

Ventspils – ostas pilsēta

Krustvārdu mīkla Sastādījis Daiga un Ilmārs Kalni (ASV)

Līmeniski. 5. Audeklam līdzīgs, no vienas puses ar lipīgu vielu pārklāts materiāls, ko izmanto medicīnā nelielu pārsējumu pielīmēšanai. 6. Katra no taisnleņķa trīsstūra malām, kas veido taisno leņķi. 7. Precīzs oriģināla atkārtojums. 10. Garš, tievs apdarināts apaļkoks. 11. Slimība, kuņģim raksturīgs elpas trūkums. 13. Stāvoklis, ko raksturo ciešanas, bēdas. 16. Priecīga, liksma. 17. Saldas,

smaržīgas ogas. 18. Braucot pārklūt (kam pāri). 19. Gaujas pieteka. 21. Ierobežojums; augstākā norma. 25. Gudrot, plānot (ko ļaunu). 26. Vissīkākā, nedalāma runas plūsmas fizikālā sastāvdaļa valodā. 28. Tāda, kam liela masa. 29. Rīgas pilsētas daļa. 30. Atklājums, kas radies pieredzes vai pētījumu rezultātā. 31. Liels celtniecības panels.

Stateniski. 1. Šauras auduma sloksnes. 2. Lieli izturīga

materiāla priekšauti. 3. Skats uz kādu apvidu, kas plešas tālumā. 4. Spēja saglabāt un atjaunot apziņu (agrāk redzēto, dzirdēto). 6. Likt, izvietot (ko) noteiktā kārtībā. 8. Viengadīga dārza puķe. 9. Pakāpeniski kļūt skaidram. 10. Skaists, krāšņs; ļoti bagāts. 12. Notiesāto atbrīvošana no soda izciešanas. 14. Papīra lokšņu daļas. 15. Cilindriska metāla trauks (kā) vārīšanai. 20. Pilsēta Vidzemē. 22. Jāņuzāle. 23. Ķīmiskie elementi, kas nepieder pie metalliem. 24. Teikt lāstus, ļauna vēlējumus. 27. Daļēji aizaugusi dziļa bedre purvā. 28. Kāršu spēle – spēles partnera kāršu ieguvums.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 33) atrisinājums

Līmeniski. 7. Amalgama. 8. Kalevala. 10. Usuri. 11. Alnis. 12. Perikards. 16. Riepas. 19. Verona. 20. Sadarbs. 21. Karno. 22. Tases. 23. Mesas. 24. Kriki. 25. Smēre. 28. Bordo. 30. Liepāja. 31. Pleura. 32. Albums. 36. Koriandrs. 40. Rīmes. 41. Bojas. 42. Skarlati. 43. Trifeles.

Stateniski. 1. Taurus. 2. Balles. 3. Bardi. 4. Skara. 5. Slaidi. 6. Rauls. 7. Austrija. 9. Alikante. 13. Kojas. 14. Barometrs. 15. Vestibils. 17. Kabacis. 18. Ibērija. 26. Melinīts. 27. Aparā. 29. Domkrats. 33. Domnas. 34. Tronis. 35. Kedas. 37. Irsis. 38. Nante. 39. Kokle.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Pasaules Dabas fonds (PDF) un SEB banka pēc Baltijas jūras entuziasta, liepājnieka Dzintara Jūras iniciatīvas, viņam šovasar uzsākot ilgtermiņa akciju „Spēks ir tirā jūrā”, – aicina ikvienu mājaslapā www.pdf.lv/dzintars parakstīt petīciju „Par tīru un dzīvu Baltijas jūru!”, tādējādi iesaistoties jūras glābšanā no lielā piesārņojuma. Plānots savākt vairākus tūkstošus parakstu, lai aicinātu valdības pieņemt lēmumus par ilgtspējīgu un atbildīgu zemes apsaimniekošanu.

Prieku novada Pelēču ezerā šonedēļ ielaisti 16 000 zandartu mazuļu, ko piegādāja zivju audzētava „Pelči”, bet financēja Zivju fonds, piešķirot 1920 latus. Pelēču ezerā (platība 82 ha) mīt lidakas, asaņi, raudas, liņi, karūsas, plauži, ķīši, plīči.

Telesabiedrība LNT sadarbībā ar veikalu tīklu Maxima jau trešo gadu 3. septembrī (tiešraidē) pasniedz mācību stipendijas izcilākajiem Latvijas skolēniem. Īpašās žūrijas vērtējumā un sabiedrības balsojuma rezultātā pieciem skolēniem, kas humānitarajās un eksaktajās zinātnēs, mākslā, mūzikā vai sportā parādījuši izcilus sasniegumus, piešķir galveno balvu – 1000 latus katram. Savukārt 40 skolēni saņem 200 latu stipendiju.

Ilūkstē no 3. līdz 25. augustam tika svinēta pilsētas 450 gadu jubileja un Ilūkstes novada svētki. Novadpētniecības muzejā apskatāma izstāde „Ilūkstei – 450”. Novads aptver Ilūkstes un Subates pilsētu, kā arī Bebrēnes, Dvietes, Eglaines, Pilskalnes, Prodes un Sēderes pagastu.

Subates pamatskola augustā nosvinēja 330 gadu jubileju. Pirmā skola Subatē dibināta 1682. gada 24. jūnijā, tās izveidei baroni brāļi Osten-Sakeni ziedoja 2000 dālderus. Pēc Otrā pasaules kara Subatē darbojās divas skolas – latviešu un krievu septiņgadīgās pamatskolas. 1986. gadā lietošanā tika nodota pašreizējā skolas ēka. Skolā mācās 80 skolēni un ir 12 skolotāji.

Teiču dabas rezervātam šogad aprit 30 gadi, Krustkalnu dabas rezervātam – 35 gadi, Ķemeņu nacionālajam parkam un Ziemeļvidzemes biosfāras rezervātam – 15 gadi, bet jaunākajam Rāznas nacionālajam parkam – pieci gadi.

Gaļas pārstrādes uzņēmums „Nākotne” palielinājis ražošanas jaudas. Pagājušajā gadā pārdevis 7281 tonnu produkcijas, – 83,2 tonnas eksportētas uz ES valstīm. Apgrozījums bijis 10,9 miljoni latu – par 28,7% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Peļņa palielinājusies par 29%.

Īsziņas sagatavojsi Valija Berkina

Atceroties un pieminot Ainu un Jāni Vējiņus

Š.g. 10. augustā tālu projām no mūsu tēvzemes, Melburnā, Austrālijā, no Sv. Krusta baznīcas tika izvadīti un apglabāti divi izcili latviešu tautas patrioti – Aina Rita un Jānis Rūdolfs Vējiņi. Aina dzimusi 1932. gadā Krustpīlī, mirusi š.g. 1. augustā; Jānis, dzimis 1926. gadā Elkšņu pagasta *Kalējos*, sekoja Ainai mūžībā pāris dienu vēlāk. Daugavas Vanagu saimes vārdā novēlu abiem vieglas smiltis svešumā.

Š.g. 14. augustā Rīgas Krusta baznīcā, netālu no Nacionālo bruņoto spēku (NBS) stāba, notika abiem Latvijas patriotiem un valsts aizsardzības sistēmas mecenātiem – Aina un Jānim Vējiņiem veltīts piemiņas svētki. Mūzikālo ievadu sniedza ērģelniece Liene Jēkabsons, piemiņas svētki ievadvārdus teica Nacionālo bruņoto spēku virskapellāns Elmārs Pļaviņš. Aizlūgšanai sekoja NBS komandiera ģenerālmajora Raimonda Graubes uzruna, kurā viņš pieminēja Jāņa un Ainas Vējiņu pašreizējās darbības un atbalstu NBS daudzu gadu garumā.

Piemiņas svētki piedalījās arī bijušais aizsardzības un ārlietu ministrs Ģirts Valdis Kristovskis, NBS Zemessardzes komandieris pulkvedis Leonīds Kalniņš, atv. flotiles admirālis un DV priekšnieks Andrejs Mežmalis, atv. brigādes ģenerālis un DV Latvijā (DVL) valdes priekšsēdis Juris Vectirāns, DVL vanadžu priekšiece Klāra Mētra, Zemessardzes veterānu organizācijas priekšnieks, DVL biedrs atv. majors Ilgvars Baumanis, Latviešu Nacionālo kaŗavīru biedrības priekšsēdis Edgars Skreija, Latviešu virsnieku apvienības vadība un biedri, Jaunsardzes vadība, korporāciju pārstāvji, Latvijas Okupācijas izpētes biedrības (LOIB) pārstāvji un daudzi citi Jāņa un Ainas Vējiņu draugi, paziņas un līdzgaitnieki. Blakus palielinātai Jāņa un Ainas fotogrāfijai altāra priekšā aizgājējus godināja militārā godasardze ar Latvijas karogu no NBS stāba bataljona.

Cilvēkus mēs atceramies vairāk pēc viņu padarītiem darbiem nekā pēc viņu runām. Tādu es atceros arī Jāni Vējiņu – viņš maz runāja, bet daudz darīja savas mīļās dzimtenes Latvijas labā. Es viņu atceros kā kaŗavīru un Daugavas Vanagu neatlaidīgu atbalstītāju! Bijušajam Otrā pasaules kaŗa kaŗavīram, leģionāram, Jānim sirdī bija īpaša vieta mūsu atjaunotās Latvijas Nacionāliem bruņotiem spēkiem. Tāda pati vieta viņa sirdī bija Aina. Jānis vairākkārt man ir teicis, ka lielākais balsts viņa dzīvē un darbos ir viņa kundze Aina, lai kādā darbā viņš tiekot iesaistīts.

Kaut arī es Jāni pazinu jau gadiem ilgi, ievērojami tuvāk ar viņu kā cilvēku iepazīnos, kad biju NBS Mācību vadības pavēlniecības (MVP) komandieris. Viņš vienmēr man jautāja: „Kā jums trūkst?” Jau sākotnēji, kad vēl bija obligātais militārais dienests, viņš personiski koordinēja Austrālijas latviešu atbalstu daudzu tūkstošu grāmatu „Dziesmas Tēvijas sargiem” izdošanai, kas bija „Austrālijas

latviešu balva Jaunsargiem”. Katrs jaunais kaŗavīrs, dodot zvērestu Latvijas valstij, saņēma šo skaisti iesieto dziesmu grāmatīņu, kas ar dziesmām veicināja mīlestību pret mūsu tautu, kultūru un valsti.

Kad Jānis jautāja, kā man pašlaik trūkst, es viņam atbildēju, ka jauniejiem virsniekiem, visiem virsniekiem ir skaidri jāzina Latvijas sarežģītā, traģiskā vēsture, arī patiesā „Latvijas Atbrīvošanas kaŗa vēsture”, kas bija jāmaca Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA). Šī grāmata bija izdota 1938. gadā, bet padomju krievu okupācijas gados tika izņemta no visām Latvijas bibliotēkām, skolām un citām mācību iestādēm un masveidīgi iznīcināta, lai tā pazustu no latviešu tautas atmiņas. Šīs grāmatas virsredaktors bija ģenerālis M. Peniķis, redaktori – ģenerālis Ed. Kalniņš un citi brīvības cīņu dalībnieki, arī labi pazīstamais rakstnieks A. Grīns, kas tika nogalināts padomju okupācijas laikā (1940.-1941.g.) Latvijā. Jāņa Vējiņa ieskatā šī vēsture ir tik svarīga, ka grāmata tika iespiesta 2500 eksemplāros (katra divos sējumos), un tās uzdevināja visiem NBS virsniekiem, lai tā būtu katram personiski.

Vējiņu ģimene kopā ar Timermaņu ģimeni ir sponsorējuši daudzas citas grāmatas un atbalstījuši jaunsargus ar konkrētām lietām (teltīm, ziemas guļammaisiem utt.), lai viņiem būtu vieglāk apmācībās un lai jauniesu sirdīs stiprinātu mīlestību pret savu tēvzemi. Jānim projektu bija daudz, un tie bija dažādi, piemēram, Rīgas Brāļu kapu Lāčplēša skulptūras atjaunošana. Tās atklāšanā piedalījās bijusī Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga. Pirmspēdējie projekti, pie kuŗiem Jānis piestrādāja, bija Rolanda Kovtuņenko grāmata „Mores kauja”, kas tika pārtulkota angļu valodā. Abas grāmatas – latviešu un angļu valodā – tika iespiestas ar Ainas un Jāņa Vējiņu un Egita un Māras Timermaņu ģimenes atbalstu, lai šī ievērojamā Otrā pasaules kaŗa latviešu kaŗavīru kauja nezustu no tautas atmiņas, Mores kauja sekoja Lubānas kaujai, un tās abas izcīnīja mūsu pašu latviešu kaŗavīri, leģionāri, kritiskā brīdī uz īsu laiku atstājot atvērtas brīvības ceļa durvis, lai pa tām varētu izkļūt tūkstošiem latviešu bēgļu, kas glābās no Sarkanās armijas un padomju jūga, gūstot iespēju nokļūt Kurzemē un vēlāk brīvībā Rietumos.

Austrālijas latviešu un Jāņa Vējiņa nopelns un darbs ar Austrālijas latviešu Rīgas Brāļu kapu fonda atbalstu nodrošināja iespēju īstenot izdevumu par Rīgas Brāļu kapiem. Jānis Vējiņš atbalstīja arī grāmatas *Latvia – USSR Military Base (1939-1998)* (Latvija – PSRS kaŗa bāze) izdošanu angļu valodā, kas tika iespiesta 1500 eksemplāros ar Vējiņu un Timermaņu ģimenes finansiālu atbalstu Latvijas Okupācijas izpētes biedrības un prof. Ineses Vaideres (Eiropas Parlamenta deputāte) izkārtojumā. Arī man bija iespēja piedalīties un ar šo grāmatu spodrināt Latvijas patiesās vēstures tēlu.

Ainas un Jāņa Vējiņu piemiņas svētki Rīgas Krusta baznīcā 2012. gada 14. augustā. No kr.: DV priekšnieks atv. flotiles admirālis Andrejs Mežmalis, bijušais aizsardzības un ārlietu ministrs Ģirts Valdis Kristovskis un NBS komandieris ģenerālmajors Raimonds Graube. Aizmugurē Jāņa un Ainas Vējiņu foto un NBS stāba bataljona militārā godasardze

Grāmatu atvēra Eiropas Parlamentā Briselē. Vējiņu un Timermaņu ģimenes devums nodrošināja šīs grāmatas pasniegšanu katram EP deputātam, lai tieši Eiropas galvaspilsētā Briselē atstātu ietekmīgu un labvēlīgu iespaidu un labāku izpratni par Latviju.

Kad vajadzēja iespiest LOIB grāmatu „Latvija padomju militāristu varā”, ko bija sarakstījuši Ilgonis Upmalis, Ēriks Tilgass un Edmunds Stankevičs, atsaucās Daugavas Vanagi no Kanadas (Toronto nodaļa), Anglijas (DV Fonds) un Austrālijas (Adelaides

un Kanberas nodaļa) un atkal kopā ar Jāni Vējiņu, Egitu Timermani un arī Asju Evertu no Austrālijas.

Daudzi ceļi ir nostāigāti kopā ar Ainu un Jāni Vējiņiem. Mēs visi noliecām galvu šo izcilo un dedzīgo latviešu patriotu priekšā viņiem veltītā piemiņas dievkalpojumā š.g. 14. augustā Rīgas Krusta baznīcā. Daugavas Vanagu vārdā vēlreiz novēlu Aina un Jānim vieglas smiltis tālajā Austrālijas smiltājā.

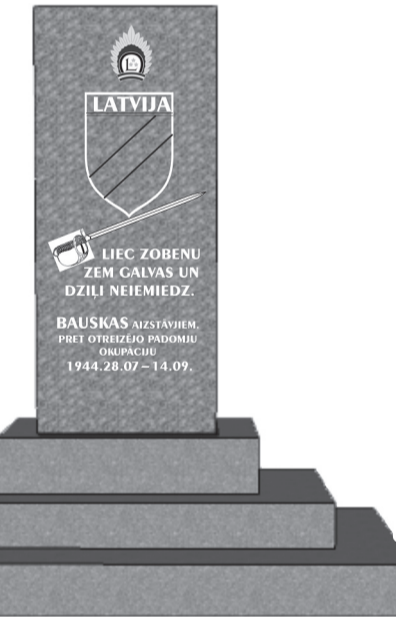
Andrejs Mežmalis, atv. flotiles admirālis, DV priekšnieks un DV CV priekšsēdis

Daugavas Vanagiem visā pasaulē

Esmu nolēmis Bauskā uzstādīt piemiņkli kritušiem un vēl dzīvajiem Bauskas aizstāvjiem, kuŗi 1944. gadā no 28. jūlija līdz 14. septembrim aizstāvēja Bausku pret otrreizēju Padomju Krievijas okupāciju. Šīs kaujas bija asiņainas un nežēlīgas, par ko šodien liecina Bauskas apriņķī kritušo krievu kaŗavīru kapi, kuŗos guldīti vairāki desmiti tūkstošu krievu kaŗavīru. Bauskas aizstāvēšanas kaujas mainīja Otrā pasaules kaŗa gaitu; tās deva iespēju no Vidzemes vēl caur Rīgu atkāpties Latviešu leģiona 15. un 19. divīzijai, 18. vācu armijai, kā arī simtiem tūkstošu bēgļu, kas caur Rīgu un Jūrmalu spēja nokļūt Kurzemē.

Bauskas aizstāvēšanas kauju rezultātā varēja izveidoties Kurzemes cietoksnis, kur no Liepājas un Ventpils ostas tika evakuēti bēgļi, kuŗi varēja nokļūt Vācijā. Zinām, ka pulkveža Januma kaujas grupa nokļuva Vācijā cauri Austrumprūsijai un no Liepājas ar kuŗiem uz Vāciju, lai varētu aizstāvēt Berlīni. Pulkvedis Janums, lai saudzētu un saglabātu latviešu kaŗavīru dzīvību, aizveda savus dēlus apkārt Berlīnei un padēvēs amerikāņu armijai. Es tanī laikā gulēju lazaretē Tiringā, Šmalkaldena zēnu skolā, un tur 1945. gada 1. aprīlī ienāca amerikāņu kaŗaspēks. Tā es tapu par amerikāņu kaŗa gūstekni.

Vai bez visa tā būtu Cēdelgema, vai būtu tāda Daugavas Vanagu organizācija, kas šodien pastāv visā pasaulē. Vēršos pie tautiešiem visā pasaulē finansiāli atbalstīt iepriekš minētā piemiņkļa izveidošanu un uzstādīšanu Bauskas varonīgajiem aizstāvjiem.

Šodien vēl dzīvi Latvijā esam mēs tikai trīs, kas piedalījās Bauskas aizstāvēšanas kaujās, – LNKB vadītājs Edgars Skreija, kas bija majors Rubeņa šoferis, Laimonis Ezerģails no Dobeles un es – Imants Zeltiņš no Bauskas brīvprātīgo bataljona. Kaujās piedalījās no pirmās līdz pēdējai dienai, kad mani smagi ievainoja. Uzskatu par savu pienākumu Bauskas aizstāvju piemiņai uzstādīt piemiņkli. Ceru, ka jūs atradīsit iespēju finansiāli atbalstīt šo ieceri. Naudas līdzekļus varat pārskaitīt meistaram, kas veido šo piemiņas akmeni.

Banka AS “Citadele”, Kods PA RXLV22, Konts LV06PARX 0004 9600 2000 1, Adrese Jūrkalnes iela-6, Jūrmala, Latvija, LV-2011. Reģ. nr. 5002060631. Neskaidrību gadījumā zvanīt I.Zeltiņam pa tālruni 63928922.

Imants Zeltiņš, LNKB Bauskas nod. priekšsēdis

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,78 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: Ls 0,39 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: Ls 28,60

Pasta adrese:
Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piekdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tāl. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tāl. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tāl. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 60; 12 mēnešiem GBP 110. Samaksu ar čekū, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. Naudas pārvedumi: Lettiska Hjälpkommittén, Brīvā Latvija (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tāl. un fakss 08 - 214425.

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 130 eiro; 6 mēn. – 70 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tāl. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ehdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tāl. +49 6403 940933, e-pasts: info@llk-v.de

Citas Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čekū uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90.-, 12 mēnešiem USD 170.-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privāto sludinājumu maksā €3 par 10 mm augstu viensējīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €35. Zviedrijā – 500 kr.
Komerciālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespējamais: SIA Madonas Poligrafists

SPORTS

SPORTS

SPORTS

**Baltijas ceļa
atceres skrējienā**

Lietuvas Amatieru skrējēju asociācija stafetes veida piemiņas skrējienus par godu *Baltijas ceļam* rīko jau kopš 1991. gada.

FOTO: LEĻA

Baltijas ceļa atceres skrējiena dalībnieki Rīgā pie Brīvības pieminekļa

Latvieši tajā sāka piedalīties dažus gadus vēlāk, un gandrīz nepārtraukti *Baltijas ceļā* ir skrējēju kluba "Ozolnieki" pārstāvji, kuri arī katru gadu komplektē Latvijas vienību. Šogad tajā bija pārstāvji

no Rīgas, Jelgavas, Ķekavas, Jūrmalas un Ogres novada. Maršruts skrējienam ir nemainīgs – tas sākas 24. augustā plkst.10 no Viļņas Katedrāles laukuma pēc Lietuvas prezidentes Daļas Grībauskaites laba vēlējumiem un

mācītāja dotās svētības skrējiena dalībniekiem.

**Basketbolā uzvaras
un zaudējumi**

Latvijas vīriešu basketbola izlase 2013. gada Eiropas meistar-sacikšu kvalifikācijas turnīra spēlē savā laukumā ar 85:70 (22:22,

18:14, 20:15, 25:19) pārspēja Nīderlandes valstsvienību. Latvijas izlasei tā bija pirmā uzvara oficiālās spēlēs pēc divu gadu pārtraukuma. Rezultatīvākais Latvijas izlasē ar 28 gūtiem punktiem bija Richards Kuksiks, viņš iemeta sešus no desmit trīspunktu metieniem. Dāvis Bertāns tikmēr iekrāja 16 punktus, 13 punktus guva Kaspars Bērziņš.

Sekoja zaudējums. Mūsu vienība izbraukumā ar 76:79 pašā cīņas galotnē atzina Gruzijas izlases pārkumu. Divas minūtes pirms pamatlaika beigām Latvijai bija desmit punktu deficīts, tomēr pēc Strēlnieka trim punktiem ar sodu rezultāts kļuva neizšķirts 76:76. Turpinājumā latvieši divreiz ļoti veiksmīgi nospēlēja aizsardzībā, gruziņiem nemaz netiekot līdz metienam. 7,6 sekundes pirms pamatlaika beigām Mareks Mejeris izpildīja divus soda metienus, bet neregulāri nevienu no tiem. Uzvaru gruziņiem ar realizētu tālmetienu pēdējā sekundē izrāva Džeikobs Palens. Rezultatīvākais spēlētājs Latvijas izlasē ar 22 gūtajiem pun-

ktiem bija Jānis Strēlnieks, ar 14 punktiem un 11 atlekušajām bumbām izcēlās Kaspars Bērziņš, Daiņa Bertāna rēķinā bija 13 punkti.

Otru panākumu mūsu basketbolisti guva Rīgā spēlējot ar rumāņiem. Latvijas izlase pārliecinoši pārspēja pretiniekus – 89:53. Rezultatīvākais Latvijas izlasē ar 19 gūtajiem punktiem bija Richards Kuksiks, ar 16 punktiem izcēlās Edgars Jeromanovs, Dairis Bertāns ieguva 13 punktus.

Grupas kopvērtējumā šobrīd trīs uzvaras trijās spēlēs ir Gruzijai, Bosnijas un Hercegovinas izlases kontā ir divi panākumi trīs spēlēs, Latvijas vienībai ir divas uzvaras četrās spēlēs. Rumānijai ir viena uzvara, Nīderlandes basketbolistiem nav punktu.

Eiropas meistar-sacikšu finālturnīrā iekļūs katras grupas pirmo divu vietu ieguvējas, kā arī četras no sešām trešo vietu ieguvējām. Finālturnīrs, kurā piedalīsies 24 vienības, no 2013. gada 4. līdz 22.septembrim notiks Slovēnijā.

Latvijas juniorēm (U-20) Euro-

pas meistar-sacikstēs Debrecenā, Ungārijā, neizdevās nosargāt vietu A līgā. Cīņā par palikšanu elitē uzvarēja Itālija, bet Latvijai, Portugalei un Lielbritānijai nākamgad būs jācīnās par atgriešanos tajā.

Sacensību nobeigumā Latvijas vienībai bija vienāda uzvaru bilance ar Portugāli, taču 14. vietu ar labāku punktu starpību ieņēma portugāļi. Spēļu rezultāti: Latvija – Itālija 58:61, Lielbritānija – Latvija 61:72, Latvija – Portugāle 53:51, Itālija – Latvija 83:59.

Tabula. Itālija 6 6-0 +72 12 p., **Latvija 6 3-3 +4 9**, Portugāle 5 2-3 +15 7, Lielbritānija 5 0-5 -91 5.

Vieglatlētika

Latvijas rekordiste šķēpa mešanā dāmām Madara Palameika Lielbritānijas pilsētā Birminghamā *Dimanta līgas* sacensībās sasniegta rezultātu 57,67 m, ierindojoties sestajā vietā. Vīru tāllēkšanas sacensībās ar rezultātu 7,50 Elvijs Misāns ierindojās astotajā vietā.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

Folkloras kopa "Dūdalnieki" rīko festivāla "BALTIKA" atskaņas un pateicības koncertu Bradfordas DVF namā, 5 Cliffov Villas, sestdien, **29. septembrī**, plkst. 16. Piedalās Piteroborovas "Zeperi" un "Dūdalnieki". Pēc koncerta saviesīgs vakars ar latviskiem dančiem. Ieeja par labprātīgiem ziedojumiem. Visi laipni aicināti.

"Straumēnos" DVF delegātu pilnsapulce svētdien, 9. septembrī, plkst. 10. Apmeklēt lūdz DVF valde.

DIEVKALPOJUMI

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Lidsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **16. septembrī**, plkst. 14 dievkalpojums.

Halifaksā, 8 Lord Str., HX1 5AE, DVF namā, svētdien, **30. septembrī**, plkst. 14 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldū. Seko sarakojums ar loteriju un kafijas galdu Daugavas vanadžu izkārtojumā.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, **16. septembrī**, plkst. 10.30 dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Voringtonā, WAIIXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **30. septembrī**, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldū.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Lesterā, Igaņu namā, 366 Fosse Road North, Leicester, LE3 5RS, sestdien, **1. septembrī**, plkst. 14 dievkalpojums.

"Mūsmājās", Priory Hill, Wolston, Coventry, CV8 3FZ, svētdien, **23. septembrī**, plkst. 15 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldū.

"Straumēnos", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF,

svētdien, **30. septembrī**, plkst. 10 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldū.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Mansfieldā, St. Peter's Church, Mansfield, NG18 1AP, sestdien, **1. septembrī**, plkst. 11 dievkalpojums.

Derbijā, Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT, svētdien, **2. septembrī**, plkst. 12 dievkalpojums.

Notinghamā, Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, NG8 5GH, svētdien, **2. septembrī**, plkst. 15 dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Mančesterā, Stretford, M32 8FE, Martin-Luther-Kirche, 9 Park Road, svētdien, **2. septembrī**, plkst. 13.30 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldū.

Voringtonā, WAIIXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **2. septembrī**, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldū.

Apvienotajā Londonas latviešu ev.lut un Miera draudzē:

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien, **9. septembrī**, plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldū. Svētdien, **23. septembrī**, plkst. 14 dievkalpojums.

Rovfantā, Rovfantas muižā, RH10 4NG, svētdien, **16. septembrī**, plkst. 11.30 dievkalpojums ar dievgaldū

VĀCIJA

Kaiser-Karl-Ring 25a, 53111 Bonn

EINLADUNG

zum Gemeindeabend

Ev. Lukaskirchengemeinde trifft lettischen Freundeskreis

Samstag, 08. September 2012 19.00 Uhr

Saal Lukaskirchzentrum Musik-Gesang **Ieva Akuratere, Leons Sejans, Matiss Akuraters** Riga/Lettland

Tanzen Gisela Fröbisch

Meditativer/Spiritueller Tanz !Alle! können mitmachen, Vorkenntnisse nicht erforderlich Essen u. Trinken Für das leibliche Wohl wird bestens gesorgt

TAG DES OFFENEN DENKMALS

Sonntag, 09. September 2012 16.30 Uhr Lukaskirche,

KONZERT

Geistliche Gesänge, "Gott-Natur-Mensch" mit **Ieva Akuratere, Leons Sejans, Matiss Akuraters**, Riga/Lettland

Eintritt frei, um Spenden wird gebeten

Info: *AK Offene Kirche-Kunst Kirche, Regina Milchert, Tel.: 654324,

*Lukaskirche Küster/Hausmeister, Aivars Klocks, Tel.: 691715 und 0172 - 54 73 176

DIEVKALPOJUMI

Ludvigshāfenā, Sv. Ludvika baznīcā, St. Ludwig, Bismarck un Wredestrasse krustojumā, svētdien, **23. septembrī**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums. Kalpos draudzes mācītājs archibīskaps Elmārs Ernsts Rozītis. Pēc dievkalpojuma azaidis groziņu veidā draudzes telpās.

Freiburgā, Bērzainē, Leinhalddenweg 28, sestdien, **15. septembrī**, plkst. 16 paredzēts dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis.

Etingenā, Liebfrauenkirche, Lindenstr., svētdien, **16. septembrī**, plkst. 14 paredzēts dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafijas galdu.

Vircburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sestdien, **29. septembrī**, plkst. 13.30 būs Pļaujas svētku dievkalpojums. Sekos kafijas galds draudzes telpās un paralēli tam bērnu nodarbības.

Frankfurtē Sv. Mateja baznīcas draudzes namā „Brentanohaus“, Brentano ielā 23, svētdien, **30.**

septembrī, plkst. 14 paredzēts Pļaujas svētku dievkalpojums. Archib. Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar tējas galdu.

Štutgartē, Vecās Pils kapellā, Schlosskirche, Am Schillerplatz, svētdien, **7. oktobrī**, plkst. 15 paredzēts Pļaujas svētku dievkalpojums latviešu un vācu valodā. Archibīskaps Elmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafiju senās sakristejas telpās.

ZVIEDRIJA

Laipni ielūdzam piedalīties **Latviešu pensionāru apvienības Izbraukumā** uz Waxholmu **20. septembrī**. Kuģītis atiet plkst. 10 no Strömekajen (ārpus Grand Hotel), brauciens ilgs nedaudz vairāk par stundu. Pensionāriem cena 50,- kr. vienā virzienā. Pēc Waxholmas apskates ēdisim pusdienas ostas restorānā. Uz Stokholmu iespēja braukt ar busu (der SL kartes) vai ar kuģīti. Pieteikšanās līdz **17. septembrim** pie Diānas Krūmiņš Engstedt diana.ke@blixmail.se tel: 08 801180 vai pie Mudītes Hoogland Krasts mudite_hk@hotmail.com tel: 08 7526334. Visi laipni aicināti! LPA valde

Zviedru-Latviešu biedrības Baltiešu diena šogad notiks sestdien, **8. septembrī**, no plkst. 12 līdz 16 Vorstavi. Igaņi un

lietuvieši piedalīsies ar mūzikāliem priekšnesumiem, rokdarbiem un kulināriem produktiem. Latviešiem tema būs „Fotografē no Rīgas“ Inta Ruka. Rādīsim filmu par viņu un pārdošim grāmatas par viņu. Būs arī tradicionāls tirdziņš, kafijas galds un bērnu nodarbības.

Kā tur nokļūt? Skatiet www.svensklettiska.se vai zvaniet Lars Hjeltman 070 6997485.

DIEVKALPOJUMI

Stokholmas Latviešu draudzes dievkalpojums svētdien, 16. septembrī, plkst. 14 Somu baznīcā (46. un 55. autobuss, Pils piestātne). Dievkalpojumu vadīs prāveste Ieva Graufelde.

Rūta Baumgarte pie ērģelēm un ar mūzikālu priekšnesumu. Pēc dievkalpojuma kafija. "Esiet stipri Kungā un Viņa spēka varenībā." Ef.6:10.

Norčēpingas latviešu draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu notiks Hedvigas baznīcā svētdien, 16. septembrī, plkst. 13. Dienas mude: "Esiet stipri Kungā un Viņa spēka varenībā." (Ef. 6:10).

Draudzes mācītājs Dr. Normunds Kamergrauzis. Pēc dievkalpojuma sadraudzības galds. Esiet aicināti un gaidīti!

Saņem silti, zemes mātē,
Manu mīļu māmuliņ,
Ieliec viegli savā klēpī
Sagurušo augumiņ.

**ELVĪNE ASTRA STALBOVA
dzimusi PUŅUDĀRZS**

Dzimusi Slokā 1928. gada 21. aprīlī,
mirusi Rostokā 2012. gada 2. augustā

Ieva, Udo Nagel
Johannes Sander
Elīna Brazils ar ģimeni
Jānis Stalbovs ar ģimeni